

**TYÖVÄEN
SIVISTYSLIITTO
1962**

TYÖVÄEN
SIVISTYSLIITON
toimikunnan
KERTOMUS
liiton toiminnasta vuonna
1962

I Yleistä

Kuluneena vuonna aloitti toimintansa aikaisemmin suoritettujen valmistelujen pohjalla Suomen Kansansivistysjärjestöjen Yhteistoimikunta, jonka tehtävänä on hoitaa kansansivistysjärjestöjen yhteisiä taloudellisia ja kansainvälisiä asioita ja mahdollisuuksien mukaan osallistua kansansivistyspolitiikkaan. Toimikunta on luonteeltaan epävirallinen yhteistyöelin. Siihen kuuluu kahdeksan eri kansansivistystyön keskusjärjestöä. Työväen Sivistysliittoa ovat toimikunnassa edustaneet pääsihteeri Arvi Hautamäki ja opintos sihteeri Väinö Ruusala. Toimikunta on pyrkinyt yhteistoimintaan muiden Pohjoismaiden vastaavien toimikuntien kanssa ja ensimmäinen yhteinen neuvottelukokous pidettiin Helsingissä tammikuussa 1962.

Yhteyksiä on toimikunta solminut myös muualle. Yhdessä Valtion Kansansivistyslautakunnan kanssa se mm. järjesti toukokuussa kansansivistystyöntekijäin opintomatkan Itävaltaan, jossa isäntäjärjestönä oli Itävallan kansanopistoyhdistys (Verein für Österreichische Volkshochschule). Työväen Sivistysliiton edustajana matkalla oli pääsihteeri Hautamäki.

Varsinaisen opintokerhotyön kannalta tärkeä työsaavutus vuonna 1962 oli opintokerhotutkimus, jonka YKK:n tutkimuslaitos Opinto-toiminnan Keskusliiton, Työväen Sivistysliiton ja Svenska Studieförbundetin aloitteesta ja avulla on tehnyt. Tutkimuksen tulokset on julkaistu v:n 1963 alussa ilmestyneessä kirjasessa Opintokerhotyön näköaloja. Tutkimus selvittää opintokerhotoiminnan luonnetta ja merkitystä ja korostaa kauan odotetun opintokerholain tarpeellisuutta ja voi täten olla apuna sen aikaansaamisessa.

Toinen kansansivistystyölle tärkeä, useita vuosia odotettu laki »Laki kansalais- ja työväenopistojen valtionavusta» vahvistettiin 1. 7. 1962. Tämä laki tulee ilmeisesti johtamaan siihen, että lukuisia uusia opistoja perustetaan maaseutupaikoille. On erittäin todennäköistä, että näiden opistojen vaikutus myös opintokerhotoiminnan kehitykseen tulee olemaan havaittavissa.

Liiton oma työ on toimintavuoden aikana ollut vireää. Erityistä vilkastumista on havaittavissa kurssitoiminnassa. Kurssien ja opintopäivien lukumäärä, joka edellisenä vuonna oli 73, on noussut melkein kaksinkertaiseksi eli 128 tilaisuuteen ja osanottajien määrä on lisääntynyt samassa suhteessa. Opintokerhojen määrällinen nousu ei ole

ollut kovin huomattava, mutta tärkeätä on opintokerhotoiminnan kohdalla ollut uusien, ennen kaikkea osuuskauppakerhojen syntyminen. Opiskelun painopiste on kerhoissa tästä johtuen siirtynyt entistä enemmän taloudellisiin ja ammatillisiin aineisiin. Työväen Sivistysliitto on pitänyt tärkeänä tehtävänä opintomenetelmien kehittämistä ja havaintovälineiden käytön tunnetuksi tekemistä. Tässä tarkoituksessa järjestettiin Työväen Akatemiaan syyskuun puolivälissä 3-päiväinen opintomenetelmäseminaari, johon osallistui yli viisikymmentä työväenliikkeen palveluksessa olevaa työntekijää. Uusia pedagogisia menetelmiä on pyritty edelleen soveltamaan kirjeopiston uusiin ja uudistettuihin kursseihin.

II Jäsenjärjestöt

Kertomusvuoden aikana kuuluivat liittoon jäsenjärjestöinä: Suomen Sosialidemokraattinen Puolue, Kulutusosuuskuntien Keskusliitto, Finlands Svenska Arbetarförbund, Työväen Urheiluliitto, Suomen Kutomatyöväen liitto, Suomen Työväen Musiikkiliitto, Sosialidemokraattinen Naisliitto, Suomen Sosialidemokraattinen Nuorisoliitto, Työväen Näyttämöiden liitto, Suomen Kirjatyöntekijäin liitto, Suomen Sosialidemokraattinen Raittiusliitto, Työväen Akatemian Kannatusosakeyhtiö, Suomen Työväen Esperantoliitto, Liiketyöntekijäin liitto, Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitto, Suomen Paperiteollisuudentyöntekijäin liitto, Suomen Rakennustyöläisten liitto, Suomen Työläisliitto, Suomen Muurarien liitto, Suomen Metallityöväen liitto, Suomen Kunnallisten työntekijäin- ja viranhaltijain liitto, Suomen Elintarviketyöläisten liitto, Suomen Puunjalostusteollisuustyöntekijäin liitto, Suomen Rautatieläisten liitto, Suomen Sosialidemokraattinen Sanomalehtimiesliitto, Suomen Nahka-, Jalkine- ja Kumityöväen liitto, Suomen Vaatetustyöläisten liitto, Työväen Akatemian Toveriliitto, Suomen Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan liitto, Suomen Veturimiesten liitto, Suomen Lasi- ja Posliinityöväen liitto, Suomen Kansan Demokraattinen liitto, Suomen Naisten Demokraattinen liitto, Suomen Demokraattinen Nuorisoliitto, Suomen Kommunistinen Puolue, Väinö Voionmaan Säätiö, Suomen Maaseututyöväen liitto, Suomen Merimies-Unioni, Valtion Virkailijain liitto, Suomen Sukeltajain liitto, Suomen Kiinteistötyöntekijäin liitto, Kristillisten Sosialidemokraattien liitto, Suomen Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto, Suomen Pienviljelijäin liitto, Finlands Svenska Socialdemokratiska Ungdomsklubbar Centralkommitté, Suomen Postimiesliitto, Kutoma- ja Neuletyöväen liitto, Suomen Tekstiililaitosmiesten liitto, Sosialidemokraattisen Nuorison Keskusliitto, Nuorten Kotkain Keskusliitto, Työväen ja Pienviljelijäin Sosialidemokraattinen liitto, Pohjolan Opiston Toveriliitto, Ammattiyhdistysopiston Toveriliitto, Työväen Urheiluseurojen Keskusliitto, Auto-

ja Kuljetustyöväen liitto, Puuteollisuustyöväen liitto, Teräs- ja konepajatyöväen ammattiliitto, Nahka- ja Kumialojen ammattiliitto, Suomen Ammattijärjestö, Suomen Sähköalantöntekijäin liitto, Yleis- ja erikoisalojen ammattiliitto, Korjaamotyöväen ammattiliitto, Rautatieläisten Ammattiyhdistysten liitto, Toimittajaliitto, Tekstiilityöväen liitto, Väinö Voionmaan Opiston Toveriliitto. Kaikkiaan 66 jäsenjärjestöä, jotka yhteensä ovat tilittäneet jäsenmaksuja 1.480.022 jäseneltä.

III Edustajisto

1. Kokoonpano

Liiton jäsenjärjestöjen valitsemina edustajina ja (varaedustajina) kuuluivat liiton edustajistoon seuraavat:

Suomen Sosialidemokraattisesta Puolueesta Aatto Väyrynen, Valde Nevalainen, Maria Sinisalo, Helinä Halava, Tyyne Paasivuori, Eino Kalkkinen (Olli Laitinen, Pirjo Elo, Toivo Kivinen, Esteri Lankinen, Elsa Tamminen, Teppo Meriluoto);

Kulutusosuuskuntien Keskusliitosta Jorma Jalava, Sulo Suortti, Veikko Kuoppala, Paaavo Alanen, Ulla-Brita Dickman, Osvald Fager, Aimo Hautaniemi, Ensio Heikkilä, Terho Hänninen, Meeri Iloja, Emil Keinonen, Eero Kettunen, Sakari Kiuru, Kalevi Koskivirta, Pekka Kuoppala, Martti Larni, Aili Lindström, Olavi Louhenranta, Saima Munter, Eikka Mäkinen, Onni Peltonen, T. J. Puumalainen, Sanelma Saari, Artturi Saarimaa, Mauri Talvio, Aarno Varheenmaa, Eero Vuoristo (Pekka Alenius, Sulo Karvosenoja, Eeva Manninen, Kaisa Metso, Impi Nieminen, Sanelma Salama, Aarne Salo, A. M. Salonen, Sven-Erik Sjögren, Armi Toivanen, Pertti Tuominen, Elli Valovuori, Osmo Viljanen, Osmo Äikäs);

Finlands Svenska Arbetarförbundista Lars Lindeman (Judith Sundman);

Työväen Urheiluliitosta Outi Nurmi, Toivo Mustonen, Lauri Alho (Greta Rajala-Rinne, Veikko Behm, Leo Huttunen);

Suomen Kutomatyöväen liitosta Matti Sunell (Irene Yrjölä);

Suomen Työväen Musiikkiliitosta Oiva Hildén (Juho Rossi);

Sosialidemokraattisesta Naisliitosta Irja Salmela (Laura Brander-Wallin);

Suomen Sosialidemokraattisesta Nuorisoliitosta Eila Laitila, Aarne Selin (Antti Hietanen, Pentti Kymensalo);

Työväen Näyttämöiden liitosta Kai Savola (Kalle Koponen);

Suomen Kirjatyöntekijäin liitosta Aarne Koskinen, Pauli Nieminen (Väinö Kalervo, Margit Merra);

Suomen Sosialidemokraattisesta Raittiusliitosta Yrjö Saarinen, Urho Merilinna (Mauno Merilinna, Rakel Lehtokoski);

Työväen Akatemian Kannatusosakeyhtiöstä Väinö Liukkonen (Ensio Kotiranta);

Suomen Työväen Esperantoliitosta Kaarlo Jokinen (Saimi Uuranen);
Liikelyöntekijäin liitosta Aarre Happonen, Lempi Lehto (Pekka Ylivuori, Toivo Kaiponen);

Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitosta Irene Vähätalo, Väinö Vanhanen, Teuvo Honkanen, Kauno Liukkonen, Uuno Nokelainen, Lauri Kirvesniemi, Erkki Ikäheimonen, Nils Nilsson, Olavi Saarinen, Hilarius Brask, Uuno Hiironen, Leo Piitulainen (Klaus Kallio, Runar Gustafsson, Veikko Mäki, Margit Heikuri, Kalle Pirttijärvi, Paavo Virtanen, Olavi Lahtinen, Marja-Leena Vilenius, Aino Peltonen, Väinö Kosonen, Margit Elovaara);

Suomen Paperiteollisuudentyöntekijäin liitosta Aapeli Lankinen, Ahti Fredriksson (Eira Markqvist, Sulo Peltonen);

Suomen Rakennustyöläisten liitosta Valde Malinen, Olavi Pohjola, Viljo Pennanen (Antti Jäntti);

Suomen Työläisliitosta Edith Paasonen (Impi Terho);

Suomen Muurarien liitosta Kaarlo Aalto (Urho Kilpinen);

Suomen Metallityöväen liitosta Jalo Lindgren, Kosti Lindgren, Arvid Nieminen (V. Puska, E. Suikkanen, A. Hoberg);

Suomen Kunnallisten työntekijäin ja viranhaltijain liitosta Eugen Kaukolampi, Rauha Ruohonen (Antti Suhonen, Maila Ylivuori);

Suomen Elintarviketyöläisten liitosta Martti Rauhamo (Kerttu Vainio);

Suomen Puunjalostusteollisuustyöntekijäin liitosta Lauri Vilponiemi, Pirkko Meriluoto (Orvo Lahtinen, Toivo Rekola);

Suomen Rautatieväestöliitosta P. Ovaskainen, P. Friman (A. Tahvanainen, U. Keijonen);

Suomen Sosialidemokraattisesta Sanomalehtimiesliitosta J. A. Juuti (Pentti Salmelin);

Suomen Nahka-, Jalkine- ja Kumityöväen liitosta Rakel Matvejeff (Aune Kaunisto);

Suomen Vaatetustyöläisten liitosta Anni Ekström (Annikki Toivonen);

Työväen Akatemian Toveriliitosta Ensio Syrjänen (Helvi Tammelin);

Suomen Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan liitosta Sinikka Tuominen (Aili Lindh);

Suomen Veturimiesten liitosta Erkki Nikkanen (Pekka Oivio);

Suomen Lasi- ja Posliinityöväen liitosta Jouko Salminen (Lydia Haanpää);

Suomen Kansan Demokraattisesta liitosta K. L. Kulo, Leo Kaspio, Paavo Hyvönen, Olavi Mustonen (Aimo Haapanen, Aulikki Koste, Jorma Hentilä, Allan Kankainen);

Suomen Naisten Demokraattisesta liitosta Eva Vieresjoki, Elli Parkkari (Sylvia Nurmi);

Suomen Demokraattisesta Nuorisoliitosta Voitto Hakola, Anja Jämsen (Pentti Helander, Tauno Wallendahr);

Suomen Kommunistisesta Puolueesta Veikko Hauhia, Aino Kuosmanen, Saara Mäkinen (Kalle Kuittinen, Toivo Pohjonen, Markus Kainulainen);

Väinö Voionmaan Säätiöstä R. H. Oittinen (Annikki Saarela-Johansson);

Suomen Maaseututyöväen liitosta Juho Kaasalainen (Eino Vilhunen);

Suomen Merimies-Unionista Berndt Johansson (Pekka Kinnari);

Valtion Virkailijain liitosta E. Marttila (V. Lehtelä);

Suomen Sukellajain liitosta Mauri Rantanen (Mauno Sillfors);

Suomen Kiinteistötyöntekijäin liitosta Väinö Virtanen (Vilho Laamanen);

Kristillisten Sosialidemokraattien liitosta Paavo Alanen (Elma Jaatinen);

Suomen Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitosta Emil Rautiainen (Eero Vaittinen);

Suomen Pienviljelijäin liitosta Salli Hantunen, Elli Kallioranta (Walter Kuusela, Y. E. Peltonen);

Finlands Svenska Socialdemokratiska Ungdomsklubbars Centralkommittéstä Bruno Sundman (Axel Lindström);

Suomen Postimiesliitosta Yrjö Löytönen (Elis Aikio);

Kutoma- ja Neulatyöväen liitosta Eero Lindholm (Heikki Salmi);

Suomen Tekstiililaitosmiesten liitosta Eino Mäkinen (Aatos Kuusman);

Salamatyöntekijäin liitosta Matti Leviö (Alfons Sundvik);

Sosialidemokraattisen Nuorison Keskusliitosta Urpu Vihavainen, Aulis Leppänen (Rauha Jalava, Holger Pelin);

Nuorten Kotkain Keskusliitosta Keijo Näsi (Kerttu Tarsa);

Työväen- ja Pienviljelijäin Sosialidemokraattisesta liitosta Torsti Toivonen, Lauri Korppi (Erkki Väre, Eero Santala);

Pohjolan Opiston Toveriliitosta Sirkka-Liisa Nättinen;

Ammattiyhdistysopiston Toveriliitosta Greta Bäckman (Tauno Nissinen);

Työväen Urheiluseurojen Keskusliitosta Martti Tynkkynen, Eila Punkka (Sulo Lahtinen, Esko Helle);

Auto- ja Kuljetustyöväen liitosta Leila Artokari (Rainer Raita);

Puuteollisuustyöväen liitosta Veikko Pääkkönen (Edvin Kenraali);

Teräs- ja konepajatyöväen ammattiliitosta Esko Honkavaara (Rudolf Stendahl);

Nahka- ja kumialojen ammattiliitosta Martti Kivimäki (Anna Kilpinen);

Suomen Ammattijärjestöstä Olavi Järvelä, Toivo Anttila, Aarre Manninen, Niilo Kiviniitty (Svea Degerman, Kerttu Muhonen, Sirkka Toivonen);

Suomen Sähköalantyyntekijäin liitosta Arvo H. Kreivilä (Heikki Varjonen);

Yleis- ja erikoisalojen ammattiliitosta Armas Kaivanto (Kaiko Judén);

Korjaamotyöväen ammattiliitosta Erkki Forsman (Toivo Kallio);

Rautatieläisten ammattiyhdistysliitosta Veikko Aalto (Arvi Porttikivi);

Toimittajaliitosta Sulo Kivinen (Kai Niini);

Tekstiilityöväen liitosta Kalle Aho (Hilda Väänänen);

Väinö Voionmaan opiston Toveriliitosta Pertti Leppänen (Hilikka Maininki).

2. Kokoukset

Edustajisto kokoontui kertomusvuoden aikana kerran. Kokous oli liiton sääntömääräinen vuosikokous huhtikuun 24 päivänä.

Vuosikokouksessa tehdyistä päätöksistä mainittakoon:

1) Hyväksyttiin liiton toimikunnan laatima kertomus liiton vuoden 1961 toiminnasta ja liiton tilikertomus kalenterivuodelta 1961, vahvistettiin tilinpäätös ja myönnettiin tilivelvollisille vapaus v. 1961 tileistä.

2) Hyväksyttiin liiton toimikunnan laatima ehdotus liiton työohjelmaksi vuodeksi 1962.

3) Hyväksyttiin liiton toimikunnan laatima ehdotus liiton tulo- ja menoarvioksi vuodeksi 1962.

4) Hyväksyttiin päätös täyden eläkkeen myöntämisestä pääsihteeri Arvi Hautamäelle valtion eläkesäädöksiä noudattaen.

5) Liiton toimikunnan tehtäväksi jätettiin kaikkia liiton työntekijöitä koskevan lakisääteisen työsuhde-eläkkeeseen liittyvän eläkesäännön valmistaminen ja sitä koskevan ehdotuksen tekeminen edustajistolle.

6) Vuosikokouksesta alkavaksi kaksi vuotta kestäväksi toimikaudeksi 1962—1964 valittiin erovuorossa olevat varsinaiset jäsenet Tyyne Paasivuori ja Olavi Järvelä uudelleen ja erovuorossa olevan varsinaisen jäsenen Sulo Suortin tilalle Sakari Kiuru. Varajäseniksi valittiin erovuorossa oleva Nestori Parkkari uudelleen ja erovuorossa olevan Veikko Oittisen tilalle Matti Suhonen.

7) Liiton tilintarkastajiksi valittiin vuodeksi 1962 KK:n määräämä tilintarkastaja ja Veikko Mäki, varalle Vilho Harinen.

IV Liiton johto, toimihenkilöt ja toimisto

Liiton toimikuntaan kuuluivat varsinaisina jäseninä *Yrjö Kallinen, R. H. Oittinen, Olavi Järvelä, Tyyne Paasivuori, Pauli Burman, Gunnar Asplund* koko vuoden, *Sulo Suortti* vuosikokoukseen 24.4. asti ja *Sakari Kiuru* vuosikokouksesta 24.4. lähtien sekä varajäseninä *Uuno*

Nokelainen, Aulis Leppänen ja *Nestori Parkkari* koko vuoden ja *Veikko Oittinen* vuosikokoukseen 24.4. asti ja *Matti Suhonen* vuosikokouksesta 24.4. lähtien. Toimikunnan puheenjohtajana on ollut *Yrjö Kallinen* ja varapuheenjohtajina *R. H. Oittinen* ja *Nestori Parkkari*. Sihteerinä on toiminut liiton sihteeri *Arvi Hautamäki*. Liiton puheenjohtaja, molemmat varapuheenjohtajat ja sihteeri ovat muodostaneet johtajan.

Toimikunta on vuoden kuluessa pitänyt 8 kokousta ja jäsenet ovat osallistuneet kokouksiin seuraavasti: *Yrjö Kallinen 7, Gunnar Asplund 7, Olavi Järvelä 7, Uuno Nokelainen 7, Nestori Parkkari 7, R. H. Oittinen 6, Tyyne Paasivuori 6, Pauli Burman 4, Sakari Kiuru 4, Aulis Leppänen 4, Matti Suhonen 3, Veikko Oittinen 1* ja *Sulo Suortti 1* kertaa.

Kulutusosuuskuntien Keskusliiton määrääminä ovat apul. osastopäällikkö *T. J. Puumalainen* ja kamreeri *Artturi Saarimaa* suorittaneet liiton tilien välitarkastukset.

Liiton opintojohtokunnan, joka toimikunnan valtuuttamana päättää liitolle myönnettyjen luento- ja opintokerhovarojen käytöstä ja opintotyön järjestelystä, muodostivat liiton puheenjohtaja ja sihteeri.

Liiton pääsihteerinä, taloudenhoitajana ja toiminnanjohtajana on ollut *Arvi Hautamäki*, opintosihteerinä *Väinö Ruusala*, kirjallisenä sihteerinä ja Työläisopiskelija-lehden toimittajana *Kalevi Pihanurmi* ja ruotsinkielisen sihteeristön (ABF:s svenska sekretariat) sihteerinä *Anna Bondestam*.

Toimistonhoitajana ja kirjanpitäjänä on ollut *Bertha Latvala*, kanslistina *Xenia Parros*, opintokerhoasiain hoitajana *Irene Koski*, kirjeopiston hoitajana *Kirsti Kaukolampi*, konekirjoittajana *Anneli Jalo*, konttoristina *Kerttu Makkonen* ja lähettinä *Anna Mäkinen*. Väliaikaisena apulaisena on liiton toimistossa 25.6.—25.8. ollut *Eila Lahtinen*.

Opintoneuvojina ovat olleet *Paavo Niemi, Anni Vallanti, Kerttu Värn, Kalle Kuittinen* ja *Sulo Hentula* koko vuoden ja *Juhani Hietanen* 10.12. asti.

Toimistosta on kertomusvuoden aikana postitettu 12 572 (edellisenä vuotena 11 987) kirjettä, korttia ja ristosidettä sekä 326 (268) eri lähetyksenä yhteensä 21 012 (19 874) kiertokirjettä ja niihin verrattavaa lähetystä.

Opintokerhoille valtionavustuksena jaettujen kirjojen arvo lähetykskuluneen oli 717 600 (526 000) markkaa. Lisäksi on toimisto välittänyt kirjoja yhteensä 778 100 (765 378) markan arvosta, joten kertomusvuotena välitettyjen kirjojen arvo kaikkiaan oli 1 495 700 (1 291 378) markkaa.

Työvään kuvataidetoimikunnan Unesco-matkalla elo-syyskuussa. Taiteenopiskelijoita Colosseumilla, Roomassa.

V Työvään kuvataidetoimikunta

Työvään kuvataidetoimikuntaan ovat vuoden 1962 aikana kuuluneet seuraavat henkilöt: fil.tri *Sakari Saarikivi* puheenjohtajana ja kanslisti *Xenia Parros* sihteerinä ja jäsenenä TSL:n pääsihteerinä, kouluneuvos *Arvi Hautamäki*, liiton toimikunnan valitsemana johtaja *Sulo Suortti*, liiton edustajiston valitsemina maisteri *Irma Rosnell* ja taiteilija *Mauri Heinonen* sekä Suomen Taiteilijaseuran valitsemina taiteilijat *Toimi Kiviharju*, *Erkki Matilainen*, *Viljo Savikurki*, *Mauri Favén*, *Yrjö Könni* ja *Kai Noramies*. Toimikunnan varapuheenjohtajana on ollut *Mauri Favén*. Toimikunta on vuoden kuluessa pitänyt 3 kokousta ja toimikunnan keskuudestaan valitsemat työvaliokunnat 4 kokousta.

Vuoden aikana on toimikunta suorittanut taidevalistustyötä taideluentotilaisuuksien, näyttelyssäkäyntien, matka- ja kurssitoiminnan avulla. Lisäksi on toimikunnan työtä mainostettu lehtiartikkeleilla, lentolehtisillä ja kiertokirjeillä.

Taideluentotilaisuuksia järjestettiin Helsingissä, Jyväskylässä, Porissa ja Turussa, kaikkiaan 7 tilaisuutta. Kuulijoitten yhteenlaskettu määrä oli n. 350. Taidenäyttelyissä käyntejä järjestettiin Helsingissä Realismi-näyttelyyn ja Suomen Taideakatemian viidenteen kolmi-vuotisnäyttelyyn. Näihin käynteihin osallistui 135 henkilöä. Lisäksi ovat paikalliset taiteenharrastajien kerhot mm. Jyväskylässä ja

Porissa järjestäneet käyntejä paikkakunnallaan oleviin näyttelyihin. Näihin käynteihin on osallistunut n. 300 henkeä.

Kuvataiteen peruskurssi »Taiteen asema nykyhetken maailmassa» järjestettiin 29.7.—3.8.1962 Osuuskauppakoulussa, Helsingin Marjan niemessä. Kurssilla oli 22 varsinaista osanottajaa koko ajan, kaksi henkilöä osallistui kurssin työhön kumpikin kahden päivän ajan ja lisäksi kävi luennoilla ulkopuolisia asian harrastajia. Kurssin ohjaajina olivat taiteilija *Mauri Favén* ja toimikunnan sihteeri *Xenia Parros*. Kaikkiaan oli kurssilla 30 luento- ja 26 keskustelu- ja opastustuntia.

UNESCO myönsi Työvään kuvataidetoimikunnalle matka-apurahan Italiaan tehtävän taideopintomatkan järjestämiseksi. Matka toteutettiin 22.8.—9.9.1962. Matkan opinnollisena ohjaajana oli fil.tri *Sakari Saarikivi* ja käytännöllisten asioiden hoitajana toimikunnan sihteeri *Xenia Parros*. Matkalle osallistui ohjaajien lisäksi 26 henkilöä, joista 21 sai koko- tai puolimatka-apurahan. Osanottajat edustivat Suomen työläisopiskelijoita aina Kemijärveä myöten. Matkan reitti oli Helsinki - Milano - Bologna - Firenze - Fiesole - Lucca - Pisa - San Gimignano - Siena - Tarquinia - Rooma - Ostia - Tivoli - Assisi - Ravenna - Padova - Venetsia - Milano - Helsinki. Opiskelun kohteena olivat kaikissa näissä paikoissa Italian runsaat taidearteet. Unescon edellyttämät luentopäivät järjestettiin Milanossa Italian työvään sivistysliiton (Unione Italiana della Cultura Popolare) omistamassa talossa ja luennoitsijoina olivat Italian työvään sivistysliiton presidentti, tri *Ricardo Bauer*, Brera-gallerian yli-intendentti tri *Russoli* ja fil.tri *Sakari Saarikivi*.

Joulukuun 10 päivänä arvottiin kannatusjäsenten kesken 29 taide-teosta, joista yksi öljyvärimaalaus (*Mauri Heinonen: Asetelma*) ja yksi pienoisveistos (*Harry Kivijärvi: Kissa*) ja loput graafisia vedoksia. Jäsenten lukumäärä arvontahetkellä oli 506.

VI Työvään elokuvatoimikunta

Työvään elokuvatoimikuntaan kuuluivat kertomusvuoden aikana ohjaaja *Erik Blomberg* puheenjohtajana ja jäsenenä kansanedustaja *Tyyne Paasivuori*, toimittaja *Inkeri Lius*, tarkastaja *Paavo Kivi*, peltiseppä *Raimo Kilpinen*, toimittaja *Bengt Pihlström*, toimittaja *Åke Lahtinen* ja TSL:n pääsihteerinä kouluneuvos *Arvi Hautamäki*. Toimikunnan sihteerinä on ollut opintoneuvoja *Juhani Hietanen*.

Toimikunta on vuoden kuluessa pitänyt 4 kokousta ja työvaliokunta 1 kokouksen.

Paikallisia elokuvatilaisuuksia järjestettiin Mikkelissä, Lappeenrannassa, Karjaalla, Turussa, Varkaudessa, Imatralla ja Karhulassa. Näiden tilaisuuksien yhteinen osanottajamäärä oli n. 650 henkeä.

Helsingissä järjestettiin marraskuun 11 päivänä elokuvapäivä, jonka tunnuksena oli »Kotimaisen elokuvan uusi tuleminen». Aiheesta

piti esitelmän kirjailija *Pekka Lounela*. Päivän ohjelmaa oli seuraamassa 220 henkeä.

Kesäkurssi »Elokuvan päivät» järjestettiin elokuun 19—22 päivinä Osuuskauppakoulussa, Helsingin Roihuvuoressa. Ohjaajina toimivat *Inkeri Lius* ja *Juhani Hietanen*. Ohjelmassa oli huomattavimpien ohjaajien ja heidän tuotantonsa esittely. Kurssilla oli 32 osanottajaa eri puolilta Suomea. Luentoja oli 16 tuntia ja elokuvaesityksiä 10 tuntia.

VII Sivistystyö metsä- ja uittotyömailla sekä valtakunnan syrjäseuduilla

1. Sivistystyö metsä- ja uittotyöläisten keskuudessa

Metsä- ja uittotyöläisten keskuudessa tehtävää sivistystyötä varten vuodeksi 1962 otetusta määrärahasta myönnettiin Työväen Sivistysliiton käytettäväksi kaikkiaan 410 000 markkaa. Varat on pääasiallisesti käytetty Metsämiesten siirtokirjaston hoitamiseen ja kehittämiseen ja metsätyöläisten keskuudessa harjoitettuun kurssi- ja neuvontatoimintaan. Metsämiesten Säätiöltä saatu 250 000 markkaa käytettiin yksinomaan kirjojen ostoon ja kaappien hankintaan. Näiden lisäksi saatiin Vuolijoen kunnalta 5 000 markkaa, Ilomantsin kunnalta 10 000 markkaa ja Pudasjärven kunnalta 20 000 markkaa, jotka kaksi viimeksi mainittua avustuserää myöhästyneinä tulivat vuoden 1963 tileihin.

Siirtokirjaston keskuspaikkana on Pohjolan Opisto Haukiputaalla. Kirjastokaapit on sijoitettu Pohjois-Karjalassa, Kainuussa, Oulun seuduilla ja Keski-Suomessa oleviin metsätyökohteisiin. Kaikkiaan on siirtokirjastossa nyt 7 029 nidosta ja kirjakaappien luku on 170. Vuoden aikana on tapahtunut 114 kaappien vaihtoa kirjastokeskuksen kautta. Tämän lisäksi vaihtavat työmaat keskenään kaappeja.

Siirtokirjaston johtokuntaan ovat kuuluneet: *Väinö Ruusala* puheenjohtajana, *Pentti Jartti* varapuheenjohtajana sekä jäseninä *Olavi Lahtinen*, *Raoul Palmgren*, *Kalle Pirttijärvi* ja *Eino Torkkeli*. Johtokunnan sihteerinä on toiminut *Kerttu Värn*, joka on toiminut myös kirjaston varsinaisena hoitajana. Vuoden kuluessa on johtokunta pitänyt yhden kokouksen.

Opintoneuvoja Värn ja opintoneuvoja S. Hentula ovat suorittaneet neuvontamatkoja Pohjois-Suomen metsätyömaille. Lisäksi on järjestetty kaksi lähinnä metsätyömiehille tarkoitettua kurssia sekä yhdessä Ruotsin työväen sivistysliiton Norrbottenin piirin kanssa Matarengin kurssi 19.—20.5., johon 23 suomalaisen lisäksi osallistui metsätyömiehiä myös Ruotsin puolelta 14.

2. Valtakunnan syrjäseutujen sivistystyö

Valtakunnan syrjäseutujen opintotyön ohjausta ja ylimääräistä avustusta varten vuodeksi 1962 otetusta määrärahasta myönnettiin

liiton käytettäväksi 400 000 markkaa. Liitto on käyttänyt nämä varat Pohjois-Suomessa ja Pohjois-Karjalan syrjäseuduilla suoritettuun opintoneuvonta- ja kurssityöhön. Tätä työtä varten on liitolla vakinnainen opintoneuvoja *Kerttu Värn* ja lisäksi ovat myös toiset opintoneuvojat tehneet matkoja näille alueille.

VIII TSL:n ruotsinkielinen sihteeristö

TSL:n ruotsinkielisen sihteeristön (ABF:s svenska sekretariat) toimikuntaan ovat kuuluneet puheenjohtajana *Lars Lindeman*, varapuheenjohtajana *Runar Gustafsson* ja muina toimikunnan jäseninä *Guðrun Mörne*, *Sakari Kiuru* ja *Bengt Pihlström* varsinaisina ja *Harry Lindgren*, *Judith Sundman* ja *Sven-Erik Sjögren* varajäseninä. Sihteerinä on ollut *Anna Bondestam* ja opintoneuvojana *Jarl Nordman*. Toimikunta on kertomusvuoden aikana pitänyt 6 kokousta.

Ruotsinkielisiä opintokerhoja on vuoden 1962 aikana toiminut 24. Kerhot ovat opiskelleet kaunokirjallisuutta, työväenliikettä, taidetta ja kunnallistietoa.

Sihteeristö järjesti heinäkuun 8—14 päivinä pohjoismaisen kurssin. Aiheena oli »Kaukaiset naapurimme». Kurssilla oli 30 osanottajaa, näistä 5 ruotsinmaalaista vaihto-oppilasta ja 2 Norjan AOF:sta. Kaikkiaan järjesti sihteeristö kursseja 17, joilla yhteensä oli 290 osanottajaa, kursseihin käytettiin kaikkiaan 35 päivää ja luento-, opastus- ja ryhmätyötuntien määrä oli 212.

Ruotsinkielisen sihteeristön toiminnan taloudellisena pohjana ovat olleet sen valtiolta saamat määrärahat, joiden yhteissumma vuonna 1962 oli 1 070 000 markkaa. Lisäksi on varoja kertynyt ruotsinkielisten kuntien myöntämistä apurahoista ja jäsenmaksuista.

Kirjanpito on hoidettu erillisenä ja sitä on hoitanut *Xenia Parros*.

IX Työväenliikkeen opistojen yhteistyö

Työväen Sivistysliiton yhteistyö työväenliikkeen opistojen, Työväen Akatemian, Ammattiyhdistysopiston, Väinö Voionmaan Opiston, Pajulahden Urheiluopiston, Pohjolan Opiston ja Osuuskauppakoulun kanssa on jatkunut entisten suuntaviivojen mukaisesti.

Opistoilla ei kuluneena vuonna ollut yhteistä neuvonpitoa, mutta koulujen opettajat osallistuivat TSL:n opintomenetelmäseminaariin 17—19.9. Työväen-Akatemiassa, Kauniaisissa.

X Työväen kulttuurijärjestöjen neuvottelukunta

Työväen kulttuurijärjestöjen neuvottelukuntaan ovat kuuluneet liiton pääsihteerinä *Arvi Hautamäki* puheenjohtajana, Suomen Työväen Musiikkiliiton puheenjohtajana *Oiva Hildén* varapuheenjohtajana ja sihteerinä musiikkiliiton toinen edustaja *Veikko Viitanen*. Sivistysliiton toisena edustajana on ollut opintoneuvoja *Anni Vallanti* ja

Työväen Näyttämöiden liittoa on edustanut *Pentti Lähde*. Neuvottelukunta on pitänyt 3 kokousta.

Kokouksissaan on neuvottelukunta mm. suunnitellut työväenliikkeen alkuaikojen taistelulaulujen keräämistä ja julkaisemista. Alustavan suunnitelman ja muistion on asiasta laatinut Veikko Viitanen.

XI Työväen muistitiedon keruu

Työväen muistitietotoimikuntaan ovat vuonna 1962 kuuluneet seuraavat henkilöt: puheenjohtajana tri *Matti Hako*, jäseninä professorit *Erik Allardt*, *Matti Kuusi* ja *Heikki Waris*, tri *Mauno Koivisto*, varatuomari *Eero Mattlar*, kouluneuvos *Arvi Hautamäki*, maisterit *Sakari Kiuru*, *Lahja Kivinen*, *Matti Nieminen* ja *Erkki Salomaa* sekä sosionomi *Uuno Nokelainen*. Toimikunnan assistenttin ja sihteerin tehtäviä on hoitanut yhteiskuntatiet. kand. *Heimo Huhtanen*. Toimikunta on vuoden kuluessa pitänyt yhden kokouksen. Työvaliokunta, johon ovat kuuluneet *Matti Hako*, *Arvi Hautamäki*, *Matti Nieminen*, *Erkki Salomaa* ja *Heimo Huhtanen*, on pitänyt kuusi kokousta.

Vuoden kuluessa on kirjoitettua muistitietoa kerätty n. 4 000 sivun määrä ja magnetofoninauhoituksina n. 100 tuntia haastatteluja. Keruun yhteismäärä on siten kaikkiaan n. 6 500 sivua ja tämä muistitieto on sadan kerääjän toimesta koottu 300 henkilöltä. Kaiken kaikkiaan on muistitietoa nyt kerätty kahden vuoden aikana n. 14 000 sivua.

Koottu muistitietoaineisto on kokonaisuudessaan kortistoitu työvaliokunnan laatiman ja toimikunnan hyväksymän neulakorttijärjestelmän mukaan. Pääosa kertomusvuoden keruutoiminnasta tapahtui keruukilpailun muodossa. Kilpailussa jaettiin palkintoina rahaa ja kirjoja yhteensä 82 000 markan arvosta.

Lehtikirjoitusten lisäksi on propagandaa muistitietokeruun hyväksi tehty levittämällä keruupasta »Työ tehty kourin jäntevin» sekä erityistä mainoslehtistä, josta oli 20 000 kpl:een painos. Propagandan kannalta oli tärkeätä myös keruukilpailun saama julkinen huomio. Sekä Suomen Televisio että Suomen Yleisradio kiinnitti asiaan haastattelujen muodossa huomionsa.

Keruutyön rahoitus on jatkuvasti tapahtunut lahjoitusten turvin. Vuonna 1962 lahjoittivat Työväen Muistitietotoimikunnalle varoja Suomen Kulttuurirahasto 600 000 markkaa, Suomen kunnallisten työntekijäin ja viranhaltijain liitto 150 000 markkaa, Suomen Paperiteollisuudentyöntekijäin liitto 150 000 markkaa, Oulun kaupunki 50 000 markkaa ja Tampereen kaupunki 100 000 markkaa.

Varojen hoidosta on huolehtinut Työväen Sivistysliitto.

XII Uusi opintokerhotutkimus

Opintokerhotoiminnan suunnittelua ja opintokerhoasiain ajamista on huomattavasti vaikeuttanut se, ettei ole ollut riittävästi tietoja,

millaisissa olosuhteissa ja miten kerhot nykyisin toimivat. V. 1947 Yhteiskunnallisen Korkeakoulun tutkimuslaitos laati tutkimuksen »Opintokerho sivistystarpeen tyydyttäjänä» ja se julkaistiin Opintokerhokomitean mietinnön liitteenä. Valtakunnallisten opintokeskusten yhteistoimikunta ryhtyi v. 1961 toimenpiteisiin uuden tutkimuksen aikaansaamiseksi. Sen pyynnöstä YKK:n tutkimuslaitos otti jälleen asian hoitaakseen ja tämän toimeksiannosta on liseniaatti *Aulis Alanen* opintokeskusten avustamana kerännyt aineiston ja laatinut selvityksen, joka ilmestyy v:n 1963 alussa noin 100 sivuisena kirjana »Opintokerhotyön näköaloja».

Tutkimusaineisto kerättiin kevättalvella 1962. Lomake testattiin ensin koehaastattelulla ja sen jälkeen se lähetettiin poimituille ohjaajille postitse. Vastausten määrä nousi 86 % (TSL:n osalta 89 %). Lisäksi suoritettiin jäsenkysely TSL:n, Svenska Studieförbundetin ja neljän Opintotoiminnan Keskusliiton järjestön opintokerhoissa. Jäsenkyselyt suoritettiin asianomaisten keskusten toimihenkilöiden valvonnan alaisena. Tämä aiheutti mm. kaikkien TSL:n opintoneuvojien ja osittain myös sihteerien matkoja valittuihin kerhoihin.

Opintokerhotutkimusta varten sai mainittu yhteistoimikunta erikoisavustusta opetusministeriöltä ja kansansivistyslautakunnalta, mutta huomattavan osan kustannuksista joutuivat opintokeskukset itse suorittamaan. TSL:n kustannusosuus oli tutkimusvaroista 120 000 ja opintokerhovoaroista 132 000 markkaa.

XIII Liiton paikallisosastot

Vuonna 1954 hyväksytytjen mallisääntöjen pohjalla toimivia opintojärjestöjä on toiminnassa kaikkiaan 16: TSL:n Hämeenlinnan seudun opintojärjestö, puheenjohtaja *Pauli Ilanen*, sihteeri *Oiva Lehtonen*; TSL:n Imatran opintojärjestö, puheenjohtaja *Risto Ranta*, sihteeri *Anneli Rissanen*; TSL:n Jyväskylän seudun opintojärjestö, puheenjohtaja *Paavo Virtanen*, sihteeri *Matti Pylvinen*; TSL:n Keuruun opintojärjestö, puheenjohtaja *Pentti Vehkanen*, sihteeri *Maija Usvamaa*; TSL:n Kotkan - Karhulan opintojärjestö, puheenjohtaja *Muisto Ilomäki*, sihteeri *Jalmari Ripatti*; TSL:n Kuopion opintojärjestö, puheenjohtaja *Eino Kyyhkynen*, sihteeri *Vesa Turunen*; TSL:n Kuusankosken opintojärjestö, puheenjohtaja *Niilo Lindsten*, sihteeri *Jorma Raschka*; TSL:n Lahden seudun opintojärjestö, puheenjohtaja *Olavi Ryöppy*, sihteeri *Mauno Ylä-Jääski*; TSL:n Mikkelin opintojärjestö, puheenjohtaja *Jaakko Pääkkönen*, sihteeri *Viljo Laamanen*; TSL:n Pielisen seudun opintojärjestö, puheenjohtaja *Väinö H. Nevalainen*, sihteeri *Paavo Tirronen*; TSL:n Ruoveden opintojärjestö, puheenjohtaja *Matti Majala*, sihteeri *Pentti Rintala*; TSL:n Salon opintojärjestö, puheenjohtaja *Matti Toivoniemi*, sihteeri *Eino Kotirinta*; TSL:n Savonlinnan ja Säämingin opintojär-

jestö, puheenjohtaja Pauli Koskinen, sihteeri Sulo Jokela; TSL:n Tampereen opintojärjestö puheenjohtaja Aarne Keso, sihteeri Aimo Korjus; TSL:n Turun seudun opintojärjestö, puheenjohtaja Jukka Sirén, sihteeri Pertti Säde; TSL:n Varkauden opintojärjestö, puheenjohtaja Anni Savolainen, sihteeri Erkki Skonbäck.

TSL:n paikallisia sivistystyöjärjestöjä, jotka toimivat entisillä perusteilla on: Forssassa, puheenjohtaja Hugo Mattila, sihteeri Veikko Mikkola; Hausjärvellä, puheenjohtaja Antti Rintama, sihteeri Ensi Heinonen; Helsingin maalaiskunnassa, puheenjohtaja Uno Rajala, sihteeri Leo Hartemo; Hyvinkäällä, sihteeri Harry Heino; Janakkalassa (Turenki), puheenjohtaja Pekka Valajärvi, sihteeri Marketta Markkanen; Lappeenrannassa, puheenjohtaja Reino Kaatonen, sihteeri Martti Pyysing; Lohjalla, puheenjohtaja Urho Sevon ja sihteeri Paavo Ranta; Nokialla, puheenjohtaja Kalle Sirén, sihteeri Heikki Laine; Porissa (myös mlk. Ulvila, Nakkila), puheenjohtaja Martti Kallio, sihteeri Arvi Kontula; Uudessakaupungissa, puheenjohtaja Lauri Ahlstedt, sihteeri Into Viitanen; Äänekoskella, puheenjohtaja Aaro Hämäläinen, sihteeri Vieno Huhta-aho. Kaikkiaan näitä järjestöjä oli 11.

Järjestöt toimivat alueensa työväen itseopiskelun ja henkisen kulttuuritason kohottamiseksi ja ovat paikallisten työväen keskusjärjestöjen (sivistystyöjärjestöt perusjärjestöjen) edustajien muodostamia keskuselimiä. Toimintansa rahoittamiseksi ne kantavat jäsenmaksuja ja monet saavat myös apurahoja kunnilta.

XIV Luentotoiminta

1. Luentovarojen käyttö

Valtion tulo- ja menoarvioon vuodeksi 1962 kansantajuista tieteilistä luentotoimintaa varten otetusta 2 050 000 markansuuruisesta määrärahasta myönnettiin Työväen Sivistysliiton jaettavaksi 570 000 markkaa eli 27,8 % koko määrärahasta. Korvauksia myönnettiin 54 kurssilla pidetystä 182 luennosta 471 900 markkaa ja matkakuluista 98 585 markkaa eli yhteensä 570 485 markkaa. Luentopalkkio oli 1 500—3 000 markkaa luennolta. Kuulijoita luennolla oli yhteensä 5 688 ja keskimäärin luentoa kohden 31,3.

2. Luentojen jakautuminen lääneittäin

Lääni	Kurssien luku	Luentojen luku	Luentoja kurssia kohden	Kaikkiaan	Kuulijoita Luentoa kohden
Uudenmaan lääni	16	78	4,8	2 146	27,5
Turun ja Porin	6	12	2,0	424	35,3
Hämeen	17	58	3,4	1 543	26,6
Kymen	2	6	3,0	222	37,0

Lääni	Kurssien luku	Luentojen luku	Luentoja kurssia kohden	Kuulijoita Kaikkiaan	Luentoa kohden
Kuopion	1	2	2,0	81	40,5
Keski-Suomen	2	2	1,0	90	45,0
Vaasan	2	6	3,0	137	22,8
Oulun	6	14	2,3	945	67,5
Lapin	2	4	2,0	100	25,0
Koko maa	54	182	3,4	5 688	31,3
(edellisenä vuotena)	(52)	(187)	(3,6)	(6 368)	(34,0)

3. Avustusten jakautuminen lääneittäin

Lääni	Luento-palkkiot mk	Matka-kulut mk	Kaikkiaan mk	Luentoa kohden mk	Kuulijaa kohden mk
Uudenmaan	195 500	18 730	214 230	2 746	99,8
Turun ja Porin	33 000	9 410	42 410	3 534	100,0
Hämeen	157 900	41 250	199 150	3 433	129,0
Kymen	15 000	9 165	24 165	4 027	108,8
Kuopion	3 000	4 830	7 830	3 915	96,6
Keski-Suomen	6 000	4 190	10 190	5 095	113,2
Vaasan	12 000	7 000	19 000	3 167	138,6
Oulun	38 500	4 010	42 510	3 036	44,9
Lapin	11 000	—	11 000	2 750	110,0
Koko maa	471 900	98 585	570 485	3 134	100,5

Luentopalkkiot koko maassa luentoa kohden 2 593 markkaa (edellisenä vuotena 2 492) ja matkakulut luentoa kohden koko maassa 542 markkaa (edellisenä vuotena 556).

4. Luentojen aiheet

Sosialismi ja työväenliike	30
Kansansivistystyö	29
Kuvataide	28
Kirjallisuus ja estetiikka	25
Taloustiede ja sosialipolitiikka	13
Sosiologia	11
Valtio-oppi ja yhteiskunnallinen tieto	10
Elokuvakasvatus	10
Sielutiede, filosofia ja kasvatus	8
Musiikki	8
Nuorisotyö	5
Kehitysmaat	3
Muita aiheita	2

Luentoja yhteensä 182

5. Luennoitsijat

Favén, Mauri, taidemaalari	10
Kasanen, Hannes, opintoneuvoja	10
Pihanurmi, Kalevi, sosionomi	8
Salomaa, Erkki, yhteiskuntatiet. kand.	8
Veilahti, V. O. valtiot. maist.	7
Oittinen, R. H., pääjohtaja	6
Jartti, Pentti, valtiot. kand.	5
Pietilä, Reima, arkkitehti	5
Huuhka, Kosti, yhteiskuntatiet. tri	4
Huuska, Väinö, yhteiskuntatiet. kand.	4
Konsala, Simo, fil.maist.	4
Oja, Onni, taidemaalari	4
Piirto, Pekka, fil.maist.	4
Ruusala, Väinö, yhteiskuntatiet. kand.	4
Vallanti, Anni, opintoneuvoja	4
Häyrynen, Yrjö-Paavo, fil.maist.	3
Alanen, Aulis, yhteiskuntatiet. lis.	2
Andersen, H., dir. mus.	2
Anjala, Kalevi, ekonoomi	2
Donner, Jörn, kirjailija	2
Hautamäki, Arvi, kouluneuvos	2
Heinänen, Jorma, dipl. insinööri	2
Hentula, Sulo, opintoneuvoja	2
Holm, Greta, tekn. opettaja	2
Kallamaa, Eero, valtiot. kand.	2
Kallinen, Yrjö, opetusneuvos	2
Karkinen, Anssi, tuomari	2
Kiuru, Reidunn, fil.maist.	2
Kiuru, Sakari, valtiot. kand.	2
Kontula, Arvi, huollonjohtaja	2
Kosonen, Viljo, fil.maist.	2
Kotiranta, Ensio, valtiot. maist.	2
Kuittinen, Kalle, opintoneuvoja	2
Lahtela, Helke, fil.maist.	2
Littunen, Yrjö, fil.tri	2
Lähteenoja, Kalle, yhteiskuntatiet. kand.	2
Nallinmaa, Eero, fil.maist.	2
Niemi, Paavo, opintoneuvoja	2
Niskanen, Mikko, maal.ohjaaja	2
Paavilainen, Matti, maal.	2
Pennanen, Jarno, kirjailija	2
Perheentupa, A. V., valtiot. maist.	2
Peräläinen, Antero, valtiot. maist.	2

Pienimäki, Reino, valtiot. maist.	2
Rousti, Kalevi, lehtori	2
Rydman, Kari, fil.maist.	2
Saarela-Johansson, Annikki, fil.kand.	2
Saarikivi, Sakari, fil.tri	2
Sinervo, Aira, fil.maist.	2
Skurnik, Ossi, ohjaaja	2
Skyttä, Kyösti, valtiot. maist.	2
Tainio, Risto, tuomari	2
Tiula, Martti, arkkitehti	2
Valkonen, Olli, fil. maist.	2
Vihtonen, M., dipl. laulaja	2
Viita, Pentti, valtiot. tri	2
Vitikka, Jack, teatt.joht.	2
Värn, Kerttu, opintoneuvoja	2
Yliruusi, Tauno, valtiot. maist.	2
Aalto, Väinö	1
Juntunen, Olli, opiskelija	1
Nurminen, Jaakko, kunnanjoht.	1
Piimies, Eero, dipl. insinööri	1
Salo, Arvo, toimittaja	1
Salonen, Kaisa, fil.maist.	1

Luentoja yhteensä 182

Kaikkiaan 65 luennoitsijaa.

XV Opintokerhotoiminta

1. Yleistä

Kaikkiaan ilmoittautui 1.9.1961—31.8.1962 välisenä aikana 1 218 opintokerhoa (1 150) ja niissä oli yhteensä 13 775 (13 999) opiskelijaa. Opiskelijoista oli 47,1 % (50,2 %) miehiä ja 52,9 % (49,8 %) naisia. Opintokerhojen keskimääräinen jäsenluku oli 11,2, joista miehiä 5,3 ja 5,9 naisia.

Toimintavuotena annettiin valtionapua 598 opintokerholle yhteensä 717 600 markkaa, mikä tekee 49,1 % kerhojen luvusta. Edellisenä vuotena oli valtionapua saaneita kerhoja 526 eli 45,7 %.

Ol. Mäki-Matin henkilökunta kuuntelemassa opintoneuvoja Paavo Niemen luentoa opintokerhoasioista.

2. Opintokerhot

Eri läänien kesken jakautuivat opintokerhot seuraavasti:

Laäni	Kerhoja	Miehia	Naisia	Yhteensä
Ahvenanmaan	1	4	—	4
Uudenmaan	239	1 299	1 512	2 811
Turun ja Porin	214	1 614	1 349	2 963
Hämeen	213	1 094	1 037	2 131
Mikkelin	55	263	396	659
Kymen	117	429	826	1 255
Kuopion	82	543	340	883
Pohj.-Karjalan	43	161	222	383
Keski-Suomen	85	239	746	985
Vaasan	46	218	210	428
Oulun	61	335	332	667
Lapin	62	287	319	606
Koko maa	1 218	6 486	7 289	13 775

Maaseudun ja kaupunkien ym. asutuskeskusten osuutta toisiinsa verrattaessa jakautuivat kerhot, jos ne jaetaan kahteen ryhmään siten, että toiseen tulevat varsinaisella maaseudulla ja toiseen kaupungeissa, kauppaloissa, taajaväkisissä yhdyskunnissa ja tehdaskylissä sekä niihin verrattavissa asutuskeskuksissa toimivat opintokerhot, eri läänien mukaan seuraavasti:

Laäni	Maaseudulla toimi				Kaupungeissa toimi			
	Kerhoja	%	Jasenia	%	Kerhoja	%	Jasenia	%
Ahvenanmaan	—	—	—	—	1	100,0	100,0	—
Uudenmaan	18	7,5	9,4	221	92,5	90,6	—	—
Turun ja Porin	21	9,8	5,0	193	90,2	95,0	—	—
Hämeen	24	11,3	8,7	189	88,7	91,3	—	—
Mikkelin	13	23,6	18,4	42	76,4	81,6	—	—
Kymen	11	9,4	6,9	106	90,6	93,1	—	—
Kuopion	43	52,4	67,0	39	47,6	33,0	—	—
Pohjois-Karjalan	17	39,5	24,0	26	60,5	76,0	—	—
Keski-Suomen	17	20,0	25,1	68	80,0	74,9	—	—
Vaasan	15	32,6	28,7	31	67,4	71,3	—	—
Oulun	18	29,5	22,6	43	70,5	77,4	—	—
Lapin	18	29,0	21,1	44	71,1	78,9	—	—
Koko maa	215	17,6	15,5	1 003	82,4	84,5	—	—

Edellisenä työ kautena toimi maaseudulla 19,2 % ja kaupungeissa ja niihin verrattavilla paikkakunnilla 80,8 % kerhojen kokonaismäärästä.

Niiden järjestöjen mukaan, joiden alaisina tai yhteydessä opintokerhot toimivat, jakautuivat edellä mainitut kerhot seuraavasti:

	Opintokerhoja		Miehia	Naisia	Yhteensä
	1961—62	1960—61			
KK:n osuusliikkeiden	220	66	829	891	1 720
SAK:n ja sen alaisten liittojen ..	217	276	1 422	614	2 036
Sos.-dem. Naisten Keskusliiton ..	140	123	12	1 776	1 788
SKP:n osastojen	128	113	1 436	659	2 095
Sos.-dem. Naishuonon	106	114	—	953	953
Sos.-dem. työväenyhdistysten ..	87	105	675	301	976
SKDL:n osastojen	60	84	709	343	1 052
SAJ:n ja sen alaisten liittojen ...	34	24	220	74	294
SDNL:n	33	21	11	524	535
SDNL:n	30	40	225	293	518
Merimies-Unionin laivak.	28	29	121	7	128
Sos.-dem. Nuorisoliiton	28	37	239	247	486
Sos.-dem. Nuorten Keskusl.	24	13	120	126	246
Keskusjärgest. kuulumattomien ammattiliittojen	22	—	129	73	202
TUK:n urheiluseurojen	11	10	87	45	132
TSL:n paikallisosastojen	10	10	27	12	39
Sos.-dem. raittiusseurojen	8	12	56	46	102
TPSL:n	6	6	40	46	86
TUL:n urheiluseurojen	5	15	17	29	46
Itsenäisiä	10	16	83	64	147
Muiden järjestöjen	11	36	28	166	194
Yhteensä	1 218	1 150	6 486	7 289	13 775

Edellisinä vuosina on keskusjärjestöihin kuulumattomien ammatti-liittojen kerhot tilastoitu »muiden järjestöjen» kerhoihin.

Opintokerhojen *ainevalinta* ilmenee seuraavasta:

	1961—62	1960—61	1959—60
Osuustoiminnalliset aineet	175	46	19
Sosialismi ja työväenliike	142	114	100
Kaunokirjallisuus ja kirjallisuushistoria ..	104	119	105
Järjestötehtävät	103	81	101
Sosiaalipolitiikka ja kansantalous	81	111	53
Ammattiyhdistystieto	79	79	76
Keskustelukerhoja	62	79	54
Vapaaohjelmaisia kerhoja	57	64	46
Askartelu ja valokuvaus	44	31	30
Yhteiskuntaoppi	43	40	16
Sielutiede ja kasvatustieto	34	30	29
Kunnallistieto	33	78	114
Näyttämötyö ja juhla-kulttuuri	29	28	67
Ammattikasvatustieto	25	16	—
Suomen kieli	23	23	21
Valtio-oppi	23	17	13
Laskento ja mittausoppi	22	14	10
Työlainsäädäntö	20	15	22
Suullinen esitystaito	15	30	17
Historia	12	14	9
Ruotsin kieli	10	14	16
Englannin kieli	9	7	13
Kirjanpito	8	14	15
Filosofia	7	10	5
Taide ja taidehistoria	7	7	6
Venäjän kieli	7	4	2
Kansainväliset kysymykset	7	—	—
Esperanto	5	5	4
Musiikki ja musiikinteoria	4	3	4
Raittiustieto	4	4	4
Maanviljelys ja puutarhanhoito	3	4	2
Liikuntakasvatustieto ja terveydenhoito	3	32	33
Elokuvaintieto	2	3	3
Kodinhoito ja kodinsisustus	2	4	5
Luonnontieto	2	3	—
Muut aineet	12	7	18
	1 218	1 150	1 032

Kun ainevalinta jaetaan pääryhmittäin, opiskelee opintokerhoista: yhteiskunnallis-taloudellisia aineita 54,3 %, humanistisia aineita 23,3 %, valmistavia ja käytännöllisiä aineita 17,9 % ja kieliä 4,6 %.

3. Opintokerhoille jaetut valtionavustukset v. 1962

Valtionavustusten jaossa jaettiin kirjoja annettua valtionavustusta kaikkiaan 598 opintokerholle yhteensä 717 600 markkaa.

Valtionavustusta hakiessaan ilmoittivat edellä mainitut opintokerhot joko ainoana tai pääaineenaan ryhtyvänsä opiskelemaan opinto-kautena 1962—63 seuraavia aineita:

Sosialismia ja työväenliikettä	91 opk.
Kaunokirjallisuutta ja kirjallisuudenhistoriaa	84 »
Järjestötehtäviä	56 »
Yhteiskuntaoppia	47 »
Vapaaohjelmaisia kerhoja	38 »
Sosiaalipolitiikkaa ja kansantaloustiedettä	30 »
Kunnallistietoa	26 »
Sielutiedettä, siveysoppia ja kasvatusta	23 »
Keskustelukerhoja	20 »
Ammattiyhdistystietoa	17 »
Filosofiaa	17 »
Valtio-oppia	15 »
Askartelua ja valokuvausta	13 »
Näyttämötyötä ja juhla-kulttuuria	13 »
Suullista esitystaitoa	11 »
Työlainsäädäntöä	10 »
Venäjän kieltä	8 »
Englannin kieltä	7 »
Historiaa	7 »
Kansainvälisiä kysymyksiä	7 »
Taidetta ja taidehistoriaa	7 »
Osuustoiminnallisia aineita	5 »
Suomen kieltä	5 »
Esperantoa	4 »
Kirjanpitoa	4 »
Kodinhoitoa ja kodinsisustusta	4 »
Laskentoa ja mittausoppia	4 »
Ruotsin kieltä	4 »
Terveydenhoitoa ja liikuntakasvatusta	4 »
Raittiustietoa	3 »
Ammattikasvatusta	2 »
Luonnontieteitä	2 »
Maantiedettä	2 »

Musiikkia ja musiikinteoriaa	2 »
Puutarhanhoitoa ja maanvilj. oppia	2 »
Elokuvakasvatusta	1 »
Muita aineita	3 »
Yhteensä	598 opk.

Lääneittäin jakautuivat valtionapuopintokerhot seuraavasti:

Uudenmaan	123 opk.
Turun ja Porin	145 »
Hämeen	127 »
Mikkelin	18 »
Kymen	50 »
Kuopion	22 »
Pohjois-Karjalan	16 »
Keski-Suomen	28 »
Vaasan	17 »
Oulun	28 »
Lapin	24 »
Yhteensä	598 opk.

Järjestöittäin jakautuivat valtionapuopintokerhot seuraavasti:

SKP:n osastojen	124 opk.
Sos.-dem. Naisten Keskusliiton	83 »
SAK:n ja sen alaisten liittojen	69 »
Sos.-dem. työväenyhdistysten	69 »
SKDL:n osastojen	41 »
Keskusjärjestöön kuulumattomien ammattiliittojen	27 »
Sos.-dem. Naisliiton	26 »
SDNL:n osastojen	24 »
Sos.-dem. Nuorisoliiton	24 »
SAJ:n liittojen	20 »
SNDL:n osastojen	20 »
Sos.-dem. Nuorten Keskusliiton	15 »
TUK:n urheiluseurojen	11 »
Sos.-dem. raittiusseurojen	7 »
KK:n osuusliikkeiden	7 »
TUL:n urheiluseurojen	5 »
TPSL:n	4 »
TSL:n paikallisosastojen	4 »
Itsenäisiä	7 »
Muita	11 »
Yhteensä	598 opk.

XVI Neuvontatyö

1. Kurssit

Kertomusvuoden aikana on järjestetty seuraavat kurssit:

Kurssi	Aika	Paikka	Osan- ottajia	Luen- toja	Opastus- ja ryhmatyö- tunteja	Ohjaaja
KESKUSKURSSIT:						
Nuorten ohjaajien kurssi (ABF:s svenska sekretar.)	20—23.4	Suittila	39 (8 skan- naavia)	12	15	Hjalmar Råstedt Judith Sundman
Opintokerhokurssi (TSL + SKDL)	25—29.4	Lautsia	36	17	9	Nestori Pakkari Kalle Kuittinen
Kirjallisuuskurssi	3—8.6.	Työväen Akatemia Kauniainen	26	25	11	Anni Vallanti Arvo Salo
Työläisopiskelijain ruotsin kielen kurssi	25.6.—7.7.	TUL:n Kisakeskus Kuovila	12	32	58	Xenia Parros Reino Pienimäki
Våra grannar i fjärran (ABF:s sv. sekretariat)	8—14.7.	Finns Folkhögsskola Kauklahti	30 (Skand. 7)	12	24	Anna Bondestam Jarl Nordman
Taiteen asema nykyhetken maailmassa (T.kuvataide- toim.)	29.7.—3.8.	Osuuskauppakoulu Roihuvuori	22	30	26	Xenia Parros Mauri Favén
Meidän kuntamme	2—5.8.	V. Voionmaan opisto Ylöjärvi	19	12	28	Toivo Puro PaaVo Niemi

Kurssi	Aika	Paikka	Osan- ottajia	Luen- toja	Opastus- ja ryhmyty- tunteja	Ohjaaja
Yhdessä nuorten puolesta (KK)	5—9.8.	Osuuskauppakoulu Roihuvuori	18	10	21	Esko Pitkääho Juhani Hietanen
Kerhokasvatuskurssi (KK)	12—17.8.	Osuuskauppakoulu Roihuvuori	17	14	8	Aarne Salo Kalevi Pihanurmi
Minä ja muut demokratiassa	16—19.8.	V. Voionmaan opisto Ylöjärvi	32	14	14	V. O. Veilahti Väinö Ruusala
Elokuvan päivät (Elokuvatoimikunta)	19—22.8.	Osuuskauppakoulu Roihuvuori	30	16	14	Inkeri Lius Juhani Hietanen
Toimiva ammattiosasto (SAK)	26—30.8.	AY-opisto Kiljava	16	16	16	Pekka Virtanen Sulo Hentula
Naisten opintotyön kurssi (Sos.-dem.naist. Keskusl.)	30.9.—5.10.	Pajulahti	30	14	22	Taimi Rinne-Virolainen Anni Vallanti
Elokuvan kurssi (ABF:s svenska sekretariat)	3—4.11.	Osuuskauppakoulu Roihuvuori	27	8	6	Bengt Pihlström Judith Sundman
Ohjelmakurssi (Liiketoimintekijäin I.)	10—12.11.	Tyrvääntö	22	6	15	Lahja Simonen Anni Vallanti
Nuorisokurssi (Sos.-dem. Nuorisoliitto)	19—20.11.	Kiljava	18	6	4	Juhani Hietanen
Kaikkiaan 16 keskuskurssit,			394	244	291	

2. A l u e k u r s s i t.

Opintomenetelmäkurssi	19—24.2.	Tyrvääntö	31	16	18	Väinö Ruusala Juhani Hietanen
Järjestötehtävien kurssi (S. Postimiesliitto)	4—6.3.	Haukipudas	23	18	8	Eelis Aikio Paavo Niemi
Opintokerhokurssi	11—17.3.	Radansuu	24	12	17	Kalevi Pihanurmi Anni Vallanti
Nuorisokurssi (SAK)	28—29.4.	Jyväskylä	24	5	3	Paavo Virtanen Sulo Hentula
Nuorisokurssi (SAK)	19—20.5.	Sääksmäki	18	5	3	Teuvo Honkanen Sulo Hentula
TSL:n ja ABF:n yhteiskurssi	19—20.5.	Övertorneå	37 (14 r. + 23 s.)	7	3	Per Flygare Kerttu Värn
Nuorisokurssi (Mäntän APJ)	26—27.5.	Mänttä	14	4	2	Paavo Virtanen Juhani Hietanen
Nuorisokurssi (SAK)	26—27.5.	Rymättylä	17	5	6	Pekka Virtanen Sulo Hentula
Nuorisotyökurssi (SSN:n etelä-Häme)	16—17.6.	Hämeenlinna	26	2	4	Juhani Hietanen
Nuorisokurssi (SAK)	30.6.—1.7.	Kotka	16	2	2	Kauno Liukkonen Sulo Hentula

Kurssi	Aika	Paikka	Osan- ottajia	Luen- toja	Opastus- ja ryhmytyö- lunteja	Ohjaaja
TSL:n opintomenetelmien viikonloppukurssi	6—7.10.	Radansuu	24	5	7	Juhani Hietanen Anni Vallanti
TSL:n opintomenetelmien viikonloppukurssi	6—7.10.	Hakalahti	18	4	8	Kalevi Pihanurmi Paavo Niemi
Järjestötehtävien kurssi (Maaseututyöv. liitto)	17—18.10.	Ii	11	4	4	Kerttu Värn Kalle Pirttijärvi
Järjestötehtävien kurssi (Maaseututyöv. liitto)	20—21.10.	Kuusamo	15	6	6	Kerttu Värn Olavi Lahtinen
TSL:n opintomenetelmien viikonloppukurssi	20—21.10.	Keurusselkä	22	5	7	Sulo Hentula Väinö Ruusala
TSL:n opintomenetelmien viikonloppukurssi	20—21.10.	Lepolampi	26	5	7	Paavo Niemi Juhani Hietanen
TSL:n opintomenetelmien viikonloppukurssi	27—28.10.	Haukipudas	25	4	6	Kerttu Värn Pentti Jartti
Esitystaidon kurssi (SNK:n Uudenmaan piiri)	2—4.11.	Suittila	25	4	15	Anni Vallanti
Järjestöväen kurssi (SKP:n Kymen piiri)	4—7.11.	Kuusankoski	20	10	6	Kalle Kuittinen
Järjestöväen kurssi (SKP:n Lapin piiri)	11—14.11.	Kittilä	21	10	6	Kalle Kuittinen

TSL:n opintomenetelmien viikonloppukurssi	17—18.11.	Leppäranta	34	5	7	Juhani Hietanen Väinö Ruusala
Järjestöväen kurssi (Sähköliitto)	17—18.11.	Imatra	22	5	3	Arvo Kreivilä Paavo Niemi
Opintotyön kurssi (Kuusankosken op.j.)	24—25.11.	Radansuu	32	4	5	Niilo Lindsten Paavo Niemi
Opintokerhokurssi (Sos.dem.nuor.l. Turun piiri)	11—12.12.	Turku	26	6	6	Aila Randell Sulo Hentula
Kaikkiaan 24 aluekurssit			551	153	159	

3. Paikalliskurssit:

Järjestöopin iltakurssi (S.Ty:n naisjaosto)	21—23.1.	Sääksjärvi	10	5	5	Anni Vallanti
Nuorison iltakurssi (SSN)	25—27.1.	Rauma	12	5	4	Sulo Hentula
Opintotyön kurssi (Janakkalan stj.)	27—28.1.	Leppäranta	24	6	6	Anni Vallanti Juhani Hietanen
Järjestöopin iltakurssi (Turenin ty:n naisj.)	6—7.2.	Turenki	30	4	3	Anni Vallanti
Järjestöopin kurssi (Lappeenranta APJ)	13—14.2.	Lappeenranta	20	4	2	Sulo Hentula
Järjestöopin iltakurssi (Ruoveden sd. naiset)	14—16.2.	Ruovesi	11	4	4	Anni Vallanti

Kurssi	Aika	Paikka	Osan- ottajia	Luen- toja	Opastus- ja ryhmätyö- tunteja	Ohjaaja
Järjestöopin iltakurssi (TY:n naisjaosto)	19—20.2.	Lempäälä	8	4	2	Anni Vallanti
Nuorison kurssi (Kuopion APJ)	22—23.2.	Kuopio	13	4	2	Sulo Hentula
Nuorison kurssi (Savonlinnan APJ)	26—28.2.	Savonlinna	13	5	2	Sulo Hentula
Ohjelmatoiminnan iltakurssi	1—2.3.	Ryhtylä	12	4	4	Anni Vallanti
Yhdistystoiminnan iltakurssi (J-kylän sd. naiset)	7—9.3.	Jyväskylä	12	5	4	Anni Vallanti
Valokuvauskurssi (Rovaniemen sd. nuoret)	17—18.3.	Rovaniemi	14	5	7	Jouko Oja Kerttu Värn
Yhdistystoiminnan iltakurssi (Mikkelin sd. naiset)	19—20.3.	Mikkeli	18	4	2	Anni Vallanti
Järjestötoiminnan kurssi (Oulun APJ)	19—21.3.	Oulu	28	4	2	Kalle Pirttijärvi Sulo Hentula
Yhdistystoiminnan iltakurssi (Myllykosken sd. naiset)	22—23.3.	Myllykoski	19	4	2	Anni Vallanti
Yhdistystoiminnan iltakurssi (Kotkan sd. naiset)	27—28.3.	Kotka	18	4	2	Anni Vallanti
Järjestöopin kurssi (Rovaniemen APJ)	3—4.4.	Rovaniemi	12	3	2	Sulo Hentula
Järjestöopin kurssi (Tornion APJ)	5—6.4.	Tornio	9	3	2	Sulo Hentula

Yhdistystoiminnan iltakurssi (Viitasaaren ty.)	9—10.4.	Viitasaari	28	4	4	Anni Vallanti
Yhdistystoiminnan iltakurssi (Nummelan ty.)	9—10.4.	Nummela	12	4	4	Anni Vallanti
Ohjelmakurssi (Paimion TUL)	24—26.4.	Paimio	30	5	5	Anni Vallanti
Yhdistystoiminnan iltakurssi (Jokelan ty.)	10—11.5.	Jokela	12	4	4	Anni Vallanti
Järjestöväen kurssi (SKDL)	8—9.9.	Hyvinkää	32	4	3	Kalle Kuittinen
Opintoväen kurssi (TPSL)	22—23.9.	Pankakoski	28	6	4	Juhani Hietanen
Järjestöväen viikonloppu- kurssi (SKDL)	22—23.9.	Solvalla	34	4	3	Kalle Kuittinen
Opintoväen kurssi (TPSL)	29—30.9.	Rymättylä	22	6	4	Juhani Hietanen
Järjestötehtävien iltakurssi (Salon op.järj.)	29—30.10.	Salo	8	3	2	Juhani Hietanen
Järjestötehtävien iltakurssi (Varkauden op.järj.)	8—9.10.	Varkaus	8	4	2	Juhani Hietanen
Yhdistystoiminnan iltakurssi (Metsolan op.kerho)	13—14.11.	Metsola	14	3	5	Anni Vallanti
Sihteerien iltakurssi (Riihimäen op.järj.)	19—20.11.	Riihimäki	6	4	3	Sulo Hentula
Yhdistystoiminnan kurssi	19—21.11.	Säynätsalo	27	6	5	Anni Vallanti

Kurssi	Aika	Paikka	Osan- ottajia	Luen- toja	Opastus- ja ryhmatyö- tunteja	Ohjaaja
Yhdistystoiminnan kurssi (Turun sos.-dem. naiset)	24—25.11.	Turku	24	4	4	Anni Vallanti
Järjestötehtävien kurssi (Nokian siv.t.järj.)	27—29.11.	Nokia	10	4	2	Juhani Hietanen
Opintoväen kurssi (Hämeen sos.-dem. naispiiri)	3—5.12.	Forssa	21	4	6	Anni Vallanti
Kaikkiaan 34 paikalliskurssit			599	146	117	

4. Opintopäivät:

Järjestöopin opintopäivä (Mikkelin APJ)	15.1.	Mikkeli	8	2	2	Juhani Hietanen
Elokuvan opintopäivä	18.1.	Mikkeli	40	2	2	Juhani Hietanen
Opinto-ohjaajien op.päivät	19—20.2.	Savonlinna	9	1	2	Kalle Kuittinen
Opintoväen opintopäivä	21.2.	Mikkeli	15	2	1	Kalle Kuittinen
Nuorison opintopäivä (Rovaniemen sd. nuoret)	21.2.	Rovaniemi	20	2	2	Pentti Jartti Kerttu Värn
Järjestöväen opintopäivä	22.2.	Naavajärvi	12	2	1	Kalle Kuittinen
Nuorison opintopäivä (Mikkelin APJ)	24.2.	Mikkeli	18	2	2	Lauri Kirvesniemi
Järjestöväen opintopäivä	5.3.	Järvelä	30	2	1	Kalle Kuittinen

Järjestöväen opintopäivä	— 6.3.	Hämeenlinna	18	2	1	Kalle Kuittinen
Järjestötyön opintopäivät (Auto- ja kuljetustyövl.)	17—18.3.	Rovaniemi	22	4	2	Tauno Kaivola Sulo Hentula
Järjestötoiminnan opinto- päivät (Tiemiehet r.y.)	22—23.3.	Kempele	8	3	2	Kalle Pirttijärvi Sulo Hentula
Opintoväen opintopäivä	27.3.	Lappeenranta	16	1	2	Paavo Niemi
Nuorison opintopäivät (SAK)	31.3.—1.4.	Nokia	34	3	2	Teuvo Honkanen Juhani Hietanen
Yhdistystoiminnan opintopäivä (TPSL)	2.4.	Viitasaari	8	2	1	Juhani Hietanen
Järjestöväen opintopäivä (NSK)	2.4.	Friitala	14	3	1	Paavo Niemi
Järjestöväen opintopäivä (NSK)	3.4.	Nakkila	8	3	1	Paavo Niemi
Yhdistystoiminnan opinto- päivä (TPSL)	3.4.	Äänekoski	10	2	1	Juhani Hietanen
Järjestötoiminnan opintopäivä (SNK)	4.4.	Pori	12	3	1	Paavo Niemi
Yhdistystoiminnan opinto- päivä (TPSL)	4.4.	Lohikoski	15	2	1	Juhani Hietanen
Järjestöopin opintopäivä (SNK)	5.4.	Vähä-Rauma	18	3	1	Paavo Niemi
Yhdistystoiminnan opintopäivä	6.4.	Haapamäki	18	2	1	Juhani Hietanen
Elokuvaopintopäivä	8.4.	Karhula	200	1	2	Juhani Hietanen

Kurssi	Aika	Paikka	Osan- ottajia	Luen- toja	Opastus- ja ryhmatyö- tunteja	Ohjaaja
Järjestöväen opintopäivä	15.4.	Joensuu	45	2	3	Kalle Kuittinen
Elokuvaopintopäivä	22.4.	Varkaus	150	1	2	Juhani Hietanen
Järjestöväen opintopäivä	22.4.	Vimpeli	35	2	1	Kalle Kuittinen
Järjestöväen opintopäivä	23.4.	Kannus	14	2	1	Kalle Kuittinen
Järjestöväen opintopäivä	16.5.	Kemi	15	2	1	Kalle Kuittinen
Järjestöväen opintopäivät	17—18.5.	Sodankylä	15	2	3	Kalle Kuittinen
Järjestöväen opintopäivä	20.5.	Ivalo	21	2	1	Kalle Kuittinen
Opintoväen opintopäivä (SD.Ty.)	13.6.	Somerniemi	8	1	1	Paavo Niemi
Opintoväen opintopäivä (SD.Ty.)	20.6.	Hollola kk	6	1	1	Paavo Niemi
Naisten opintopäivät (Hämeen et.sos.-dem. naiset)	4—5.8.	Hämeenlinna	14	2	5	Anni Vallanti
Nuorison syyspäivät (Et.Hämeen sos.-dem. nuor.p.)	8—9.9.	Valkeakoski	17	4	6	Aarne Selin Sulo Hentula
Opintoväen opintopäivä Sos.-dem. kunnall. järj.)	21.9.	Turku	12	2	1	Paavo Niemi

Opintoväen opintopäivä (Jyväskylän op.järj.)	25.9.	Jyväskylä	16	2	1	Paavo Niemi
Opintoväen opintopäivä	28.9.	Imatra	10	2	1	Paavo Niemi
Opintoväen opintopäivä (Sos.-dem. piirijärjestö)	30.9.	Kotka	17	2	1	Paavo Niemi
Opintoväen opintopäivä (Lahden postimiehet)	2.10.	Lahti	14	2	1	Paavo Niemi
Opinto-ohjaajien opintopäivä	7.10.	Savonlinna	15	2	1	Kalle Kuittinen
Opintoväen opintopäivä (Sos.-dem. nuoret)	9.10.	Keikyä	17	2	1	Paavo Niemi
Järjestötyön opintopäivät (TPSL:n Vaasan piiri)	13—14.10.	Kokkola	28	4	4	Sulo Hentula
Demokratian opintopäivä	21.10.	Lapinlahti	14	2	1	Kalle Kuittinen
Demokratian opintopäivä	22.10.	Iisalmi	10	2	1	Kalle Kuittinen
Opintoväen opintopäivä	30.10.	Hämeenlinna	12	2	1	Paavo Niemi
Elokuvan opintopäivä	8.11.	Äänekoski	150	1	1	Juhani Hietanen
Elokuvan opintopäivä	11.11.	Helsinki	200	2	2	Pekka Lounela Juhani Hietanen
Opintoretkipäivä (Kemin sos.-dem. naiset)	11.11.	Haukipudas	13	2	3	Reino Pienimäki Kerttu Värn

Kurssi	Aika	Puikka	Osan- ottajia	Luen- toja	Opastus- ja ryhmätyö- tunteja	Ohjaaja
Naisten opintopäivä (Jyväskylän sos.-dem. naiset)	18.11.	Äänekoski	25	2	3	Anni Vallanti
Opintokerhöväen opintopäivät	18.11.	Turku	20	2	2	Kalle Kuittinen
Opintotyön opintopäivä (Uudenkaupungin siv.työj.)	20.11.	Uusikaupunki	8	2	1	Paavo Niemi
Opintotyön opintopäivä (Forssan siv.t.järj.)	21.11.	Forssa	12	2	1	Paavo Niemi
Opintotyön opintopäivä (Kotkan op.järj.)	26.11.	Kotka	16	2	1	Paavo Niemi
Opintokerhöväen opintopäivä	2.12.	Nuukio	12	2	2	Kalle Kuittinen
Opintokerhöväen opintopäivä	9.12.	Turku	7	1	2	Kalle Kuittinen
Kaikkiaan 54 opintopäivät			1 521	112	89	

Kaikkiaan järjestettiin vuoden 1962 aikana 74 kurssit (edellisenä vuotena 50) ja 54 (23) opintopäivät, joilla yhteensä oli 3 065 (1 065) osanottajaa ja 1 311 (1 170) luento-, opastus- ja ryhmätyötuntia.

2. Liiton opintoneuvojien matkat ja luennot

Työväen Sivistysliiton opintoneuvojat ovat luennoineet ja antaneet opastustunteja liiton ja sen jäsenjärjestöjen tilaisuuksissa seuraavasti:

Opintoneuvoja Sulo *Hentula*:

Opintokerhotyö	70 tuntia		
Järjestötoiminta	44 »		
Nuorisotyö	43 »		
Kansansivistystyö	38 »		
AY-liike	30 »	=	225

Opintoneuvoja Juhani *Hietanen*:

Järjestötoiminta	72 tuntia		
Opintokerhotoiminta	60 »		
Kansansivistystyö	53 »		
Nuorisokasvatus	24 »		
Muut aiheet	14 »	=	223

Opintoneuvoja Kalle *Kuittinen*:

Kansansivistys- ja opintotyö	114 tuntia		
Yhteiskuntaoppi ja kansantalous	66 »		
Työväenliike ja sosialismi	21 »		
Filosofia	12 »		
Muut aiheet	2 »	=	215

Opintoneuvoja Paavo *Niemi*:

Opintokerhotyö	86 tuntia		
Kansansivistystyö	59 »		
Järjestötieto ja yhdistystoiminta	37 »		
Kunnallistieto	10 »	=	192

Opintoneuvoja Anni *Vallanti*:

Juhlakulttuuri ja näyttämötyö	126 tuntia		
Opintokerhotyö	83 »		
Kansansivistystyö	53 »		
Järjestötehtävät	7 »	=	269

Opintoneuvoja Kerttu *Värn*:

Kirjastotyö	52 tuntia		
Opintokerhotyö	38 »		
Kansansivistystyö	26 »		

Yhdistystoiminta ja kunnallistieto	11 tuntia		
Kirjallisuus	7 »	=	134
	Yhteensä		1 258
	luento- ja opastustuntia.		

Matkat:

Opintoneuvoja Sulo <i>Hentula</i>	47 matkaa, 154 matkapäivää
» Juhani <i>Hietanen</i>	58 » , 131 »
» Kalle <i>Kuittinen</i>	52 » , 108 »
» Paavo <i>Niemi</i>	56 » , 119 »
» Anni <i>Vallanti</i>	37 » , 113 »
» Kerttu <i>Värn</i>	45 » , 143 »
	Yhteensä 295 matkaa, 768 matkapäivää

XVII Kirjeopisto

V. 1962 kirjeopistossa oli 99 kurssia, joita opiskeli 1 633 (v. 1961 1 414) yksinopiskelijaa ja 826 (v. 1961 848) opintokerhoa, joissa yhteensä oli jäseniä 8 803 (9 390), joten kirjeopiston johdolla opiskelevia on ollut kaikkiaan 10 436 (10 804).

Seuraavassa on kerhot ja yksinopiskelijat ryhmitelty opintoaineiden perusteella:

	Kerhoja 1962 1961		Kerhoissa jäseniä 1962 1961		Yksin- opiskelijoita 1962 1961		Yhteensä opiskelijoita 1962 1961	
<i>Yhteiskunnalliset aineet:</i>								
Kunnallistieto	76	81	799	906	55	48	854	954
Miten valtiolaivaam- me ohjataan	42	39	491	493	6	2	497	495
Palkka ja elintaso ..	47	95	431	965	25	37	456	1 002
Työlainsäädäntö ...	28	29	253	275	33	29	286	304
Ammattiyhdistys- tieto	26	43	254	463	19	21	273	484
Työmaaluottamus- miesten tehtävät ..	18	22	191	257	66	58	257	315
Sosiaalipolitiikka ...	11	19	113	223	4	14	117	237
Laatua tarkkaava ostaja	5	5	88	82	1	—	89	82
Kansantalous	8	15	68	189	7	7	75	196
Tuotantokomiteat ..	7	5	63	55	3	2	66	57
Raittiuslautakunta- työ	2	1	39	25	—	3	39	28

	Kerhoja 1962 1961		Kerhoissa jäseniä 1962 1961		Yksin- opiskelijoita 1962 1961		Yhteensä opiskelijoita 1962 1961	
Mitä nuoret harras- tavat	3	2	35	25	2	2	37	27
Naiset työelämässä ..	4	4	34	32	—	—	34	32
Osuustoiminta	3	3	20	34	2	2	22	36
	280	363	2 877	4 024	223	225	3 102	4 249

Järjestötehtävät:

Järjestötehtävien peruskurssi	92	51	1 007	579	68	36	1 075	615
Miten nykyajan yh- distys toimii	33	9	393	98	15	5	408	103
Puheenjohtajan teh- tävät	29	19	312	202	82	52	394	254
Kirjanpito	21	19	258	235	101	87	359	322
Sihteerin tehtävät ..	16	9	191	101	94	58	285	159
Opinto-ohjaajan teh- tävät	22	23	221	259	29	24	250	283
Ohjelmatoiminta ...	10	4	147	62	1	—	148	62
Opintoasiamiesten kurssi	2	6	21	49	32	29	53	78
Opintoväen jatko- kurssi	4	6	29	57	3	6	32	63
Uutta kokoustoi- mintaan	2	8	22	85	—	4	22	89
Varhaisnuorten oh- jaajain kurssi ...	2	2	19	14	3	6	22	20
	233	156	2 620	1 741	428	307	3 048	2 048

Vieraat kielet:

Ruotsin kieli	32	29	371	338	105	103	476	441
Englannin kieli	10	12	82	110	48	36	130	146
Venäjän kieli	4	3	53	45	17	15	70	60
Esperanto	1	1	17	17	4	4	21	21
Espanjan kieli	—	—	—	—	18	10	18	10
	47	45	523	510	192	168	715	678

Humanistiset aineet:

Psykologia	28	28	302	301	24	24	326	325
Kaunokirjallisuus ..	14	13	137	135	7	5	144	140
Johdatus näytelmä- taiteeseen	8	8	104	99	1	2	105	101

	Kerhoja		Kerhoissa jasenia		Yksin- opiskelijoita		Yhteensä opiskelijoita	
	1962	1961	1962	1961	1962	1961	1962	1961
Kasvatusoppia nuor- ten ohjaajille	4	4	56	50	3	2	59	52
Taidehistorian ääri- viivat	5	8	41	70	9	7	50	77
	59	61	640	655	44	40	684	695
<i>Valmistavat kurssit:</i>								
Ammattiyhdistys- opiston kesäkoulun valmistuskurssi ..	24	21	242	219	326	349	568	568
Ammattiyhdistys- opiston vuosikurs- sin valmistuskurssi	2	4	24	41	32	34	56	75
Työväen Akatemian valmistuskurssi ..	1	2	5	15	42	30	47	45
Ay-opiston ruotsink. kesäkoulun valm. kurssi (Fackför- eningskunskap) ..	—	—	—	—	3	8	3	8
	27	27	271	275	403	421	674	696
<i>Kirjallinen ja suulli- nen esitystaito:</i>								
Suomen kielen kurssi	15	21	140	239	85	80	225	319
Suullisen esitystai- don perusteet	14	22	145	218	12	9	157	227
Puhetaito	12	15	109	162	15	14	124	176
Sanomalehden kir- jeenvaiht. kurssi	5	5	45	48	27	22	72	70
Näyttelijätaidon kurssi	4	6	37	67	1	2	38	69
Asiakirjain laati- minen	2	5	13	49	11	10	24	59
	52	74	489	783	151	137	640	920
<i>Sosialismi:</i>								
Työväenliikkeen his- toria	24	19	235	214	8	8	243	222
Tutustumme sosia- lismiin	10	5	110	47	47	4	157	51
Hyvinvointivaltio ja työväenliike	11	12	103	118	1	2	104	120

	Kerhoja		Kerhoissa jasenia		Yksin- opiskelijoita		Yhteensä opiskelijoita	
	1962	1961	1962	1961	1962	1961	1962	1961
Sosialismin aatehis- toria ja teoria	3	3	28	30	5	—	33	30
Sosialismin nuoriso- kurssi	3	4	29	52	1	—	30	52
Materialistisen his- toriankäsitteen alkeet	1	1	15	15	1	—	16	15
	52	44	520	476	63	14	583	490
<i>Matemaattiset aineet:</i>								
Laskento	14	15	166	196	85	61	251	257
Mittausoppi	3	4	38	48	7	9	45	57
	17	19	204	244	92	70	296	314
<i>Harrasteaineet:</i>								
Näppärät kädet pu- novat	11	10	138	124	—	1	138	125
Vasta-alkajasta hy- vä kuvaaja	5	6	51	58	7	8	58	66
Taideaskartelun pe- rusteet	5	5	50	50	1	1	51	51
	21	21	239	232	8	10	247	242
<i>Järjestöjen ohjelma- kurssit:</i>								
Sosialidemokratian perusta	10	5	97	53	5	1	102	54
Työn Nuorten pe- ruskurssi	2	5	22	67	1	1	23	68
Sosialidemokraatti- nen naisliike	2	5	16	54	3	3	19	57
SKDL:n ohjelma ja menettelytavat ..	1	1	10	10	1	1	11	11
	15	16	145	184	10	6	155	190
<i>Kansainväliset ky- symykset:</i>								
Tutustumme Intiaan ja sen oloihin	8	—	85	—	—	—	85	—
Kansat yhteistyössä	3	3	32	28	1	—	33	28
	11	3	117	28	1	—	118	28
<i>Ammattiaiheet:</i>								
Puutarhanhoito	3	7	38	91	2	3	40	94

	Kerhoja		Kerhoissa jäseniä		Yksin- opiskelijoita		Yhteensä opiskelijoita	
	1962	1961	1962	1961	1962	1961	1962	1961
Maanviljelysoppi ...	2	1	21	11	—	—	21	11
Kodinhoito	1	4	10	41	—	—	10	41
Kansimieskurssi ...	—	1	—	10	5	6	5	16
Merimieskurssi I (konekurssi)	—	—	—	—	3	3	3	3
Laivantalouden kurssi	—	—	—	—	3	1	3	1
	6	13	69	153	13	13	82	166

Liikuntakasvatus:

Naisvoimistelunoh- jaajan kurssi	3	1	38	14	1	1	39	15
Tie oikeaan kuntou- tumiseen	1	2	7	17	1	—	8	17
	4	3	45	31	2	1	47	32

Luonnontieteet:

Ystävämme atomi .	2	3	44	54	1	2	45	56
-------------------	---	---	----	----	---	---	----	----

Yhteenveto:

Yhteiskunnalliset ai- neet	280	363	2 877	4 024	225	225	3 102	4 249
Järjestötehtävät ...	233	156	2 620	1 741	428	307	3 048	2 048
Vieraat kielet	47	45	523	510	192	168	715	678
Humanistiset aineet	59	61	640	655	44	40	684	695
Valmistavat kurssit	27	27	271	275	403	421	674	696
Kirjallinen ja suulli- nen esitystaito ...	52	74	489	783	151	137	640	920
Sosialismi	52	44	520	476	63	14	583	490
Matemaattiset aineet	17	19	204	244	92	70	296	314
Harrasteaineet	21	21	239	232	8	10	247	242
Järjestöjen ohjelma- kurssit	15	16	145	184	10	6	155	190
Kansainväliset ky- symykset	11	3	117	28	1	—	118	28
Ammattiaiheet	6	13	69	153	13	13	82	166
Liikuntakasvatus ..	4	3	45	31	2	1	47	32
Luonnontieteet	2	3	44	54	1	2	45	56

826 848 8 803 9 390 1 633 1 414 10 436 10 804

Kirjekurssinsa aloitti 711 (682) yksinopiskelijaa ja 304 (301) opinto-kerhoa. Kurssinsa suoritti loppuun 261 (249) yksinopiskelijaa ja 165 (192) opintokerhoa.

XVIII Julkaisutoiminta**1. Työläisopiskelija**

Liiton äänenkannattaja Työläisopiskelija ilmestyi vuoden 1962 aikana kerran kuussa, paitsi heinä-elokuussa, 10 numerona, joissa yhteensä oli 299 (267) sivua. Lehden painos on ollut keskimäärin 3 200 kappaletta. Vapaakappaleina on lehteä jaettu liiton edustajiston ja toimikuntien jäsenille sekä jäsenjärjestöjen toimistoihin yhteensä 577 ja opintokerhoille 216 vuosikertaa. Lehteä on tilattu 500 markan vuosikertahintaan 1 644.

2. Tiedonantolehti

Liiton tiedonantolehti »TSL:n työsaralta» ilmestyi 8-sivuisena yhden kerran. Sitä levitettiin 1 200 kpl maksutta paikallisosastojen toimihenkilöille, opintokerhojen ohjaajille, opintoasiamiehille ym. toimitsijoille.

3. Opaskirjaset, opintosuunnitelmat ja kirjekurssit

Vuoden aikana on julkaistu ja uusittu entiseen tapaan mainoslehtiä ohjekirjasia ja kerhopapereita. Erityisesti on mainostettu Työläisopiskelijalehteä tätä varten laaditulla ja painetulla lentolehtisellä (5 000 kpl) ja eri viikonloppukursseja on mainostettu yhteisellä tätä tarkoitusta varten laaditulla lehtisellä.

Uusia kirj e k u r s s e j a on ilmestynyt:

Miten valtiolaivaamme ohjataan, 4 opetuskirjettä, laat. Raili Ruusala.

Ammattiyhdistysoppi, 7 opetuskirjettä, uusintu Väinö Ruusala.

Psykologian peruskurssi, 5 opetuskirjettä, uusintu Kaisa Salonen.

Ammattiyhdistysopiston kesäkoulun valmistuskurssi, opetuskirjeet, 2—3 uusintu Uno Nokelainen.

Työlainsäädäntö I, 4. opetuskirje, uudintu Veikko Kanerva.

Työlainsäädäntö II, 4. opetuskirje, uusintu Veikko Kanerva.

Laaduntarkkailu, 4 opetuskirjettä, laatintu Tauno Tainio.

Uusia op i n t o s u u n n i t e l m i a on ilmestynyt:

Keskustelua päivän kysymyksistä, 12 alustusta (Keskustelukerho III)

XIX TSL:n edustus yleisluontoisissa järjestöissä ja toimikunnissa

Liitto on ollut edustettuna jäsenjärjestöjen edustajakokouksissa, eräiden järjestöjen merkkipuhissa, kansanopistojen ja työväenopistojen neuvottelupäivillä sekä kansansivistysjärjestöjen yhteisissä neuvottelutilaisuuksissa. Lisäksi on liitto joko toimikunnan päätöksellä edustettuna tai liiton toimintapiiriä edustavana asianomaisten elinten valitsemina seuraavasti:

Folke Bernadotte-Muistosäätiön hallintoneuvostossa Väinö Ruusala;
Helsingin Yliopiston Kansansivistyslautakunnassa Arvi Hautamäki,
 varalla Lahja Kivinen;

Kansansivistysrahasto-Säätiön ja sen *kannatusyhdistyksen* valtuuskunnassa Arvi Hautamäki ja Yrjö Kallinen ja hallituksessa R. H. Oittinen;

Kansansivistysjärjestöjen yhteistoimikunnan työvaliokunnassa Arvi Hautamäki;

Kirjastoasiain neuvottelukunnassa Väinö Ruusala;

Neuvostoinstituutin johtokunnassa, sen varapuheenjohtajana Arvi Hautamäki;

Opintokeskusten yhteistyötoimikunnassa Arvi Hautamäki;

SAK:n opintojaoston puheenjohtajana Arvi Hautamäki;

SAJ:n opintojaoston puheenjohtajana Väinö Ruusala;

Sivistysjärjestöjen Kansankonservatorion hallintoneuvostossa Martti Lohikoski sekä Aarne Sinervo ja Vilho Järvinen;

Suomalaisen Kirjallisuuden edistämisrahaston valtuuskunnan humanistisessa osastossa Leena Uoti (vuoden 1963 alusta Kalevi Pihanurmi), varalla Sylvi-Kyllikki Kilpi (vuoden 1963 alusta Lahja Kivinen) sekä yhteiskunnallisessa osastossa Yrjö Kallinen, varalla Väinö Ruusala.

Suomen Akatemian lautakunnassa R. H. Oittinen;

Suomen Lastenelokuvalakeskuksen hallituksessa Tyyne Paasivuori, varalla Lahja Kivinen;

Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen kasvatustoimikunnassa. R. H. Oittinen (puh.joht.), Arvi Hautamäki ja Väinö Ruusala;

Suomi-Neuvostoliitto-Seuran keskusjohtokunnassa R. H. Oittinen ja puhemiehistössä Arvi Hautamäki;

Svenska Medborgarhögskolanin hallituksessa Anna Bondestam;

Sibelius-seuran valtuuskunnassa Yrjö Kallinen;

Työväen Kulttuurijärjestöjen neuvottelukunnassa Arvi Hautamäki ja Anni Vallanti;

Työväenliikkeen opistojen hallintoelimissä Työväen Akatemian hallintoneuvostossa R. H. Oittinen ja Kalevi Pihanurmi sekä Työväen Akatemian, Ammattiyhdistysopiston, Väinö Voionmaan Opiston ja Pohjolan Opiston johtokunnissa Arvi Hautamäki; Pohjolan Opiston johtokunnassa Väinö Ruusala;

Työväen Matkailuliiton Edustajistossa Pekka Railo, Kirsti Kaukolampi, Anneli Jalo, Kalevi Pihanurmi ja Xenia Parros;

Valtion Kansansivistyslautakunnassa Yrjö Kallinen ja Nestori Parkkari, sihteerinä Arvi Hautamäki;

Yhteiskunnallisen Korkeakoulun valtuuskunnassa Arvi Hautamäki, varalla Väinö Ruusala.

XX Kansainvälinen toiminta

Liitto on työväen sivistysliittojen kansainvälisen liiton (The International Federation of Workers' Educational Associations, IFWEA) jäsen. Varapuheenjohtaja R. H. Oittinen oli IFWEA:n toimikunnan jäsen 22.8.1962 asti ja liiton toimikunnan jäsen Sakari Kiuru 22.8. lähtien. IFWEA:n Düsseldorfissa 22.—25.8. pidettyyn konferenssiin osallistui liiton edustajana Sakari Kiuru.

Manchesterin yliopiston toimeenpanemalle kolmen kuukauden kursseille Holly Royde Collegessa 15.3.—7.6.1962 osallistuivat Suomesta Hannu Vilponen Varkaudesta, Seppo Väisänen Ylistarosta, Pirkko Taskila Helsingistä, Voitto Järvenkylä-Helsingistä. Kaikki neljä saivat Opetusministeriön myöntämän apurahan, jonka yhteissumma oli 320 000 mk.

Geneven pohjoismaisen kansanopiston kahden kuukauden pituiselle kurssille 20.5.—13.7.1962 osallistuivat Pentti Jartti Haukiputaalta ja Rakel Lehtokoski Helsingistä. Opetusministeriö myönsi tarkoitusta varten apurahan, jolla on voitu suorittaa Suomen osuus opiston vuoden 1962 kurssin kuluista ja antaa molemmille osanottajille pieni apuraha. Geneven koulun hallituksessa on liiton edustajana Väinö Ruusala, varalla Kalevi Pihanurmi.

Pohjoismaisessa ABF:n paikallisten toimihenkilöiden seminaarissa Voksenäsissa, Norjassa 31.3.—6.4. oli Bertel Sund Solfista.

ILO:n ja IFWEA:n yhteisesti järjestämään Linzissä pidettyyn työläisnuorison kasvatuskysymyksiä käsittelevään seminaariin 29.4.—5.5. osallistui Kalevi Pihanurmi.

Matarengissa pidettyyn (Övertorneån kansankorkeakoulu) yhteiskurssiin 19—20.5. osallistui Suomesta 23 henkilöä.

Kirunassa pidettyyn Pohjoiskalotin ystävyysviikon tilaisuuteen 23—24.7. osallistui Kerttu Värn.

Pohjoismaisen oppilasvaihdon kautta osallistui Suomesta Ruotsin opinto-ohjaajakursseille 2 ja Tanskan kursseille 1 henkilö. Vastavasti oli Ruotsista ABF:s svenska sekretariatın järjestämällä kurssilla Ruotsista 5 ja Norjasta 2 henkilöä.

UNESCO-työläismatkailuapurahan turvin järjesti Työväen kuvataidetoimikunta 22.8.—9.9. taideopintomatkan Italiaan. Matkaan osallistui 26 työläisopiskelijaa, joista 21 sai koko- tai puoliapurahan. Matkan opinnollisena ohjaajana oli fil. tri Sakari Saarikivi ja toisena ohjaajana Xenia Parros.

Pääsihteeri Arvi Hautamäki osallistui kansansivistystyöntekijöiden yhteiseen matkaan Itävaltaan 2—17.5.

Ruotsin veljesliiton, Arbetarnas Bildningsförbundin täyttäessä 50 vuotta osallistuivat juhllisuuksiin 15—16.11. Ruotsissa R. H. Oittinen, Anna Bondestam ja Nestori Parkkari. Juhlien yhteydessä 16.11.

pidettiin pohjoismaisten sivistysliittojen sihteerien ja opintorehtoreitten kokous; siihen osallistui Anna Bondestam Suomesta.

XXI Liiton hallinnassa olevat rahastot

1. Rahastot

Liiton hallinnassa olevien Työväen Sivistysrahaston ja Johan Soinisen rahaston varainhoidosta ja korkovarain käytöstä mainittakoon seuraavaa:

Työväen Sivistysrahaston varat olivat 1.1.1962 2 094 817 markkaa. Osinkoina ja korkoina on rahasto lisäntynyt 109 199 markalla ja avustuksina on rahastosta myönnetty 100 000 markkaa, joten rahaston varat 31.12. 1962 olivat 2 104 016 markkaa.

Johan Soinisen rahaston varat olivat 1.1.1962 152 432 markkaa. Korkotuloja on ollut 6 859 markkaa eikä apurahoja ole rahastosta jaettu, joten rahaston varat 31.12.1962 olivat 159 291 markkaa.

2. Folke Bernadotte-Muistosäätiöltä saatujen varojen käyttö

Folke Bernadotte-Muistosäätiöltä saatiin kertomusvuonna 160 000 markkaa.

Summa on käytetty seuraavasti: Manchesterissa pidetyn Holly-Royde kurssin 1 osanottajalle annettu stipendinä 20 000 markkaa. Voksenåsenin pohjoismaisen seminaarin osanottajalle Bertel Sundille matka- ja kurssikuluina 60 634 markkaa, Pohjoiskalotin Kirunassa pidetyn ystävyyspäivien osallistujalle Kerttu Värnille 29 366 markkaa, ja Unescon apurahan avulla järjestetyn taideopintomatkan osallistujille 2 stipendiä, yhteensä 50 000 markkaa.

3. Muu talous

Liiton yleisiin menoihin myönnetty valtionavustus vuonna 1962 oli 8 850 000 markkaa (edellisenä vuotena 8 250 000 mk). Eri tarkoituksiin joista huomattavimmat ovat opintokerhotoiminta ja kansantajuinen tieteellinen luentotoiminta, saadut valtionavustukset olivat yhteensä 5 370 000 markkaa (4 765 000 mk).

Liiton v. 1962 saamat valtionavustukset ovat kokonaismenoista noin 60 %.

Manchesterissa toimivan Holly-Royde kurssin osanottajien avustamiseen myönsi opetusministeriö 320 000 markkaa ja Geneve-koulun menoihin 150 000 markkaa.

Ent. Kannaksen Rahastolta saatiin 50 000 markkaa. Summa on käytetty Työväen Akatemiassa ja Väinö Voionmaan Opistossa opis-

kelevien luovutetulta alueelta lähtöisin olevien oppilaiden avustamiseen.

Jäsenjärjestöjen jäsenmaksuista kerääntyi 5 760 088 markkaa.

XXII Liiton tilinpäätös 31. 12. 1962

Omaisuuksien tilin

Vastaavaa:

I	Varsinainen omaisuus		
	A. Rahoitusomaisuus		
	1. Rahat ja pankkisaamiset	13 699 267: —	
	2. Tilisaamiset	362 610: —	
	B. Vaihto-omaisuus		
	1. Kirjavarasto	88 744: —	
	C. Käyttöomaisuus		
	Aineellinen		
	1. Kalusto	1: —	
	Lisäys v. 1962	234 025: —	
		234 026: —	
	Poisto	234 025: —	1: —
	2. Kirjasto	1: —	
	Lisäys v. 1962	7 094: —	
		7 095: —	
	Poisto	7 094: —	1: —
	3. Muu käyttöomaisuus		
	Arvopaperit	1 956 863: —	
		<u>mk 16 107 486: —</u>	

Vastattavaa:

I	Vieras pääoma	
	A. Lyhytaikainen	
	1. Tilivelat	1 415 558: —
II	Rahastot	
	Työväen Sivistysrahasto:	
	Arvopapereina	1 100 000: —
	Talletuksina	994 817: —
		2 094 817: —
	Annettu avustuksina	100 000: —
		<u>1 994 817: —</u>

Osingot ja korot	109 199: —	2 104 016: —
Joh. Soinisen Rahasto	152 432: —	
Korkotulot	6 859: —	159 291: —
III Siirtyvät erät		
1. Tutkimusvaroja	308 040: —	
2. Kirjeopiston uusimisvaraus ..	1 231 573: —	
3. Muita varauksia	311 719: —	1 851 332: —
IV Oma pääoma		
Puhdas omaisuus 1.1.1962	10 515 658: —	
Tilikauden ylijäämä	61 631: —	10 577 289: —
		mk 16 107 486: —

Tulostase

Kulut:

I Varsinaiset kulut	
1. Palkat	9 165 870: —
2. Kansaneläke ja lapsilisät	650 860: —
3. Palkkiot	164 600: —
4. Vuokra ja sähkö	505 680: —
5. Korkokulut	50 058: —
6. Poistot	241 119: —
7. Muut varsinaiset kulut:	
Posti ja puhelin kulut	379 196: —
Painatuskulut	273 651: —
Toimistokulut	603 137: —
Matkakulut	1 434 222: —
Ilmoitukset ja lehdet	165 015: —
Ulkomainen edustus ja oppilasvaihto	320 942: —
Kurssikulut	822 707: —
Jäsenmaksut muille järjestöille	356 300: —
Vakuutukset	363 985: —
Sekalaiset kulut	531 571: —
Muistitiedon keruutyöhön	54 290: —
Ruotsinkieliseen työhön	100 000: —
Kuvataidetoimikunnan tilin ylitys	127 571: —
Kirjeopiston tilin ylitys	210 907: —
Työläisopiskelijan tilin ylitys	66 552: —

8. Erilaisia avustuksia käytetty:		
Valtakunnan syrjäseutujen si-		
vistystyöhön	400 000: —	
Opintokerhotoimintaan	3 390 000: —	
Luentotoimintaan	570 000: —	
Metsä- ja uittotyöväen sivi-		
tystyöhön	410 000: —	
Nuorisotoimintaan	100 000: —	
Siirtokirjastotyöhön	255 000: —	
Kuvataidetoimikunnan työhön	400 000: —	
Elokuvatoimikunnan työhön .	100 000: —	
Geneve-koulun oppilasavust. .	150 000: —	
Manchesterin-koulun »	320 000: —	
Folke Bernadotte-Muistosää-		
tiön avustukset	160 000: —	
Ent. Kannaksen Rahaston av.	50 000: —	
Muistitiedon keruutyöhön	1 374 513: —	7 679 513: —
II Tilikauden ylijäämä		61 631: —
		mk 24 329 377: —

Tuotot:

I Varsinaiset tuotot	
1. Tuotto kirjojen välityksestä	224 033: —
2. Korkotuotot	1 008 743: —
3. Jäsenmaksut	5 760 088: —
Ylimääräiset tuotot:	
1. Lahjoitukset	807 000: —
II Valtionavustukset	
Liiton varsinainen valtionapu .	8 850 000: —
Valtakunnan syrjäseutujen sivi-	
tystyöhön	400 000: —
Opintokerhotoimintaan	3 390 000: —
Luentotoimintaan	570 000: —
Metsä- ja uittotyöväen sivistys-	
työhön	410 000: —
Kuvataidetoimikunnan työhön .	400 000: —
Elokuvatoimikunnan työhön ...	100 000: —
Nuorisotoimintaan	100 000: —
	14 220 000: —

Erilaisia avustuksia:

Geneve-koulun oppilasavust.	150 000: —	
Manchesterin-koulun »	320 000: —	
Folke Bernadotte-Muistosäätiö ...	160 000: —	
Metsämiesten Säätiöltä	250 000: —	
Vuolijoen kunnalta	5 000: —	
Ent. Kannaksen Rahastolta	50 000: —	935 000: —

Muistitietotoimikunnalle:

Jäännös ed. vuoden varoista	424 513: —	
Suomen Kulttuurirahastolta ...	600 000: —	
S. kunnallisten työnt. ja viran- haltijain liitolta	150 000: —	
S. Paperiteollisuudentyönteki- jain liitolta	150 000: —	
Oulun kaupungilta	50 000: —	1 374 513: —

mk 24 329 377: —

Helsingissä helmikuun 28 päivänä 1962.

Työväen Sivistysliitto r.y.
toimikunta

Yrjö Kallinen

Arvi Hautamäki